Ազգ

Azg armenian daily

Օգոստոս 18 Չորեքշաբթի 1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
թիվ 157 (408)
գինը 10 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետության 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

19 տարի անց

Ցույց Կիպրոսի թուրքական օկուպացման դեմ

«Հունաստանի ձայն» ռադիոկայանի հաղորդման համաձայն, թուրքական զորքերի Կիպրոս ներխուժելու 19-րդ տարելիցի կապակցությամբ Վերինիա քաղաքում տեղի է ունեցել խոշոր ցույց թուրքական օկուպացման դեմ: Ցուցարարները պահանջել են Ֆամագուստա քաղաքը վերադարձնել իր օրինական բնակիչներին: Հավանություն է ստացել եւ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարին է ուղարկվել մի բանաձեւ, որով դատապարտվում է թուրքերի շարունակվող անհաշտությունը եւ պահանջվում է, որ ՄԱԿ-ը վճռական եւ արդյունավետ ճնշում գործադրի Թուրքիայի վրա: Ներկաների առջեւ ելույթ է ունեցել Կիպրոսի նախագահ Գլավկոս Կլերիդիսը ասելով, թե կառավարությունը պահանջում է, որ Անվտանգության խորհուրդը միջոցներ ձեռնարկի թուրքերի անհաշտության դեմ, իսկ Եվրոպան եռանդագին միջամտի Կիպրոսի հարցի կարգավորմանը:

Ն.Տ

Ղարաբաղ

ԲԱՔՈՒՆ ՊՆԴՈՒՄ Է, ԹԵ ՖԻԶՈՒԼԻՆ ԵՎ ՋԵԲՐԱՅԻԼԸ ՇՐՋԱՊԱՏՄԱՆ ՄԵՋ ԵՆ

Հրետակոծվել են Մարտունու եւ Հադրութի սահմանային դիրքերը

Ֆիզուլու ուղղությամբ մարտերը շարունակվում են, իսկ բուն շրջկենտրոնը շրջապատված է, այսպես է ներկայացնում մարտական գործողությունների շրջանում տիրող իրադրությունը ԻՖ-ը: Ըստ նույն աղբյուրի, անցած գիշեր հայկական ստորաբաժանումները գրավել են Ֆիզուլու գրեթե բոլոր բարձունքները, ինչպես նաեւ 3 մոտակա գյուղեր: Ֆիզուլում գնում են փողոցային մարտեր:

Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության հաղորդմամբ, հայկական տանկերի շարասյունը կտրել է Ֆիզուլի-Ջեբրայիլ մայրուղին, դրանով իսկ ուժեղացնելով Ջեբրայիլ շրջկենտրոնի շրջապատման վտանգը: Հայկական ուժերը գտնվում են քաղաքից 2 կմ հեռավորության վրա:

Ըստ ՆՏ-ից ստացված տվյալների, այդ գոտում վերջին օրերին ավելացել են Ադրբեջանական բանակի դասալքության դեպքերը:

Մինչդեռ, ըստ ԻՖ-ի, ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբը հայտնել է, թե մարտական գործողությունների գոտում լարվածությունը ընկել է, ըստ երեւույթին նախօրեին վերսկսված ԼՂՀ-Ադրբեջան պաշտոնական անձանց հեռախոսազրույցներից հետո:

ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբի տվյալներով, օգոստոսի 17-ի գիշերը եւ առավոտյան հրետակոծվել են ԼՂՀ Մարտունու շրջանի, ինչպես նաեւ Հադրութի շրջանի սահմանագծի ամբողջ երկայնքով պաշտպանության բանակի դիրքերը: Այդ մասին Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր սեփական թղթակից ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ, նշելով, թե օգոստոսի 16-ին մոտավորապես ժ. 19-ին ադրբեջանական գրոհային 6 ինքնաթիռներ 250 կգ-ոց ռումբեր են նետել Մարտունու եւ Ֆիզուլու շրջանների գյուղերի վրա:

Չճշտված տվյալներով, ԼՂՀ հակաօդային պաշտպանության միջոցների կողմից խփվել է մեկ գրոհային ինքնաթիռ: Օգոստոսի 17-ի առավոտյան ադրբեջանական բանակը կրկին հարձակվել է Էդիլլու գյուղի ուղղությամբ: Կրելով կորուստներ, հակառակորդը կրկին նահանջել է նախկին դիրքերը: Նույն ժամանակահատվածում, Ֆիզուլու շրջանի Ղարադաղլու գյուղի ուղղությամբ ադրբեջանցիները կրկին անցել են հարձակման: Հանդիպելով ԼՂՀ բանակի դիմադրությանը, նրանք շարժվել են դեպի Ֆիզուլու շրջանի խորքը: Առավոտյան ժամը 11-ի դրությամբ մարտերն այդ հատվածում շարունակվում էին: Լարված է մնում իրադրությունը նաեւ Հադրութի շրջանի Խծաբերդ գյուղի մերձակայքում: Այստեղ Ղարաբաղի զինված ուժերը միջոցներ են ձեռնարկում Լաչինի միջանցքի հարավը անվտանգ պահելու համար:

Միաժամանակ, Հայաստանի պաշտպանության նախարարությունից հայտնեցին, թե օգոստոսի 16-ին սկսված Տավուշի շրջանի բնակավայրերի ուղղին հրետակոծությունն ավարտվել է նույն օրը ժամը 17.30-ին: Դրա հետեւանքով զոհվել է 2 եւ վիրավորվել 6 խաղաղ բնակիչ: Կան ավերածություններ: Օգոստոսի լույս 17-ի գիշերը եւ առավոտյան Հայաստանի սահմաններում պահպանվել է համեմատական անդորր:

«Ազգ»

Թեժ կետեր

Վաշինգտոնը Բաքվի ճգնաժամի համար մեղադրում է Մոսկվային

Ադրբեջանի վերջին իրադարձությունները արժանի են ավելի մեծ ուշադրության, քան նրանց նվիրում է ամերիկյան մամուլը: Այդ իրադարձությունները ռուսական ազգայնական պահպանողականների կողմից էթնիկական կոնֆլիկտներ բորբոքելու օրինակ են, որի նպատակն իրենց եւ իրենց հին ընկերների իշխանությունը վերականգնելն է: Այդ մասին է գրում «Վաշինգտոն թայմսը» իր «Խորհրդային կայսրությունը մեռած է, իսկ ռուսակա՞նը» խմբագրական հոդվածում:

Թերթը հենվում է Էլչիբեյի կաբինետի նախկին նախարար Ալի Քերիմովի խոսքերի վրա, որը հայտարարել է, թե Ադրբեջանի իրավիճակը բնորոշ է նախկին ԽՍՀՄ ողջ տարածքի համար՝ Էստոնիայից Վրաստան, Ուկրաինայից Տաջիկստան: Ադրբեջանցի քաղաքագետը պնդում է, որ այդ կոնֆլիկտների բանալին գտնվում է Մոսկվայում. Բաքվի հեղաշրջումը տեղի ունեցավ այն ժամանակ, երբ Հայաստանն ու Ադրբեջանը պատրաստ էին ստորագրելու Ռուսաստանի, Թուրքիայի եւ ԱՄՆ առաջարկած խաղաղության համաձայնագիրը: Քերիմովը հայտարարում է, որ Ռուսաստանն այն ժամանակ առաջարկեց Ադրբեջանին համաձայնվել բազմազգ խաղաղապահ ռուսական ուժեր մտցնելուն, խոստանալով փոխարենը հայերից վերցնել գրաված բոլոր տարածքները: Սակայն Էլչիբեյը չհամաձայնվեց ռուսական մենաշնորհության հետ եւ վռնդվեց, պնդում է «Վաշինգտոն թայմսը»:

Խմբագրական հոդվածի վերջում ասված է, որ ԱՊՀ նման այլ դեպքերից խուսափելու համար ԱՄՆ կառավարությունը չպետք է ճանաչի Ադրբեջանի օրինական նախագահին հեռացնելուն նվիրված օգոստոսի 29-ին կայանալիք կեղծ հանրաքվեի արդյունքները:

Սնարք

Ռուսաստանը չի հանդուրժի իր գործերին խառնվել

Անցած շաբաթ Ռուսաստանի Գերագույն խորհրդում արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ Եվգենի Համբարձումովը նախազգուշացրել է, որ ԱՄՆ-ի փորձերը միջամտել նախկին ԽՍՀՄ տարածքում իրադարձություններին վտանգավոր են: Օգոստոսի 14-ին «Վաշինգտոն պոստը», գրելով այդ մասին, նախազգուշացնում է, թե այդ հայտարարությունն արված է ի պատասխան ԱՄՆ-ի նախաձեռնությունների, ուղղված ավելի ակտիվ դերակատարմանը նախկին ԽՍՀՄ տարածքում հակամարտությունների կարգավորման մեջ: Ռուսաստանը հասկացնում է, որ չի հանդուրժի այլ միջնորդների իր ազդեցության ոլորտներում, գրում է թերթը:

Սնարք

Բոսնիա

Թուրքիան պնդում է սերբերի դիրքերը ռմբակոծելու անհրաժեշտությունը

Բոսնիայի հակամարտ կողմերը սկզբունքորեն համաձայն են Սարաեւոն ապառազմականացնելու եւ այն դնելու ՄԱԿ-ի ժամանակավոր հսկողության տակ: Սերբերի վերջին 200 հոգիանոց կազմավորումը քաղաքի մոտ ստրատեգիական դիրք գրավող Իգման բարձունքը թողեց շաբաթ օրը, որը հնարավորություն տվեց շարունակելու Ժնեւում ընթացող երես առ երես բանակցությունները սերբերի, խորվաթների եւ մուսուլմանների միջեւ:

Բոսնիական մայրաքաղաքի վերաբերյալ վերջնական համաձայնությունը կկայանա երկրի տարածքային եւ սահմանադրական կառուցվածքի վերաբերյալ քաղաքական լուծում գտնելուց հետո: Միացյալ Նահանգները պնդում են, որ սերբերի կողմից բարձունքները թողնելը չի փրկում Սարաեւոն «խեղդվելուց», քանի որ համապատասխան փոխարինող ուժերը չեն թողնվում այդ շրջանները: ՆԱՏՕ-ն կդադարեցնի սերբական դիրքերին օդային հարված հասցնելու ծրագրերը, եթե նրանք ապաշրջափակեն բոսնիական մայրաքաղաքը: Մինչդեռ օգոստոսի 13-ին ԱՄՆ պետքարտուղար Ուորեն Քրիստոֆերի հետ հանդիպման ժամանակ Թուրքիայի արտգործնախարար Հիքմեթ Չեթինը հայտարարել է, որ ինքը չի կարող հույս դնել ՆԱՏՕ-ի օդային հարվածների վրա: Նրա խոսքերով, ԱՄՆ-ը պատրաստ է հարձակվելու, եթե դրան համաձայնվեն եվրոպական դաշնակիցները, իսկ Ֆրանսիան ու Մեծ Բրիտանիան կասկածում են այդ գործողության նպատակահարմարությանը: ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարը համաձայն է օդային հարվածին, եթե դա պնդի Անվտանգության խորհուրդը, որտեղ Ռուսաստանի եւ Չինաստանի դրական դիրքորոշումը խիստ կասկածելի է, պնդում Չեթինը:

Թանսու Չիլլերը Ելցինին առաջարկում է համագործակցել

Թուրքիայի վարչապետ Թանսու Չիլլերը Ռուսաստանի նախագահին համագործակցություն է առաջարկում նավթի տեղափոխման բնագավառում: Այդ մասին հաղորդում է թուրքական «Միլլիյեթ» թերթը: Վարչապետը գտնում է, որ Ռուսաստանից, Ղազախստանից, Ադրբեջանից սեւծովյան նեղուցներով նավթի փոխադրումը կհարվածի այդ շրջանի առեւտրին, քանի որ Դարդանելը եւ Բոսֆորը կգերբեռնվեն նավթալցման նավերի երթեւեկության պատճառով: Մինչդեռ Ադրբեջանից Թուրքիայով դեպի Միջերկրական ծով նավթամուղի կառուցումը, որից կարող են օգտվել Ռուսաստանը եւ միջինասիական հանրապետությունները, ոչ միայն ավելի էժան, այլեւ ձեռնտու կլինի ամենքի, այդ թվում նաեւ Ռուսաստանի համար: Չիլլերը Ելցինին հրավիրել է Թուրքիա եւ հայտնել, որ ինքը մտադիր է մոտ ժամանակներս աշխատանքային այց կատարել Ռուսաստան:

Ն.Տ

Գիտակցում են միայն Իսրայելը եւ ԱՄՆ-ը

Իսրայելի վարչապետ Իցհակ Ռաբինը հայտարարեց, թե ռուսական ինքնաթիռները Հյուսիսային Կորեայից Սիրիա են հասցրել «երկիր-երկիր» դասի հեռահար հրթիռներ: Երուսաղեմում ելույթ ունենալով նա ասաց, թե «Սկադ-Սի» հրթիռների առաքումն իրականացվել է օգոստոսի սկզբներին: Ինչպես հայտնեց Թել Ավիվի համալսարանին առընթեր ռազմավարական հետազոտությունների կենտրոնի աշխատակից Էյթանը, Սիրիայում արդեն գտնվող «Սկադ-Բի» հրթիռները առաջ էլ կարող էին հարվածել Իսրայելի խտաբնակ շրջանների հիմնական մասին: Սակայն Սիրիայի ստացած հեռահար հրթիռները թույլ կտան արձակման կայանները տեղադրել Սիրիայի խորքերում, եւ Իսրայելի համար շատ ավելի դժվար կլինի դրանք ոչնչացնել ռազմական հակամարտության դեպքում:

Ռաբինը նաեւ ասաց, որ «Սկադ-Սի» հրթիռներ է ստացել նաեւ Իրանը, որն, իր կարծիքով, փորձում է դառնալ Մերձավոր Արեւելքի գերտերությունը եւ հենվելով իսլամական ծայրահեղական շարժումների վրա, ջանում է ապակայունացնել արաբական չափավորական վարչակարգերը: Թեհրանը, ընդգծեց Ռաբինը, վիթխարի միջոցներ է ծախսում սպառազինությունների մրցավազքի համար, սակայն այդ սպառնալիքը Իսրայելից բացի առայժմ գիտակցում է միայն Մ. Նահանգները:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Աշխարհ

ԱՄՆ-ը մեղադրում է Չինաստանին եւ Իրանին

Միացյալ Նահանգները եւ Չինաստանը քննարկում են երրորդ, չեզոք կողմի՝ չինական նավը ստուգելու փոխզիջումային տարբերակը: Այդ նավը մեկնել է Պարսից ծոց եւ ԱՄՆ-ի կարծիքով, քիմիական զենք է տեղափոխում Իրան: Մինչդեռ չինական կողմը հերքում է մեղադրանքները եւ պնդում, թե առեւտրական է:

Վերջապես ո՞ր Իվանն է Ջոնը

ԱՄՆ-ը թերեւս չառարկի, եթե Իսրայելը նոր մեղադրանքներ հարուցի Իվան Դեմյանյուկի դեմ, հայտնեցին Քլինթոնի աշխատակազմից: Դեմյանյուկը անցած ամիս ազատվել էր նացիստական «Իվան Ահեղ» ճամբարի պատժիչ լինելու մեղադրանքից: Իսրայելի Գերագույն դատարանը այսօր պետք է որոշի, արդյոք Դեմյանյուկը պատերազմի ժամանակ այլ ճամբարում չի՞ աշխատել:

Դրանք մանրուքներ են

Ամերիկյան «Դիֆենս նյուզ» հանդեսը մեկնաբանություն է հրապարակել ռուս-մալայզիական ռազմական գործարքի մասին: Այնտեղ մասնավորապես ասվում է. «Հունիսի վերջերին Մալայզիային «Միգ-29» կործանիչներ վաճառելու վերաբերյալ ռուս-մալայզիական գործարքի կնքումը ռուսների խոշոր հաջողությունն է զենքի առեւտրի շուկայում: Սակայն Մալայզիայի հետ գործարքի կնքումը Մոսկվայի համար ունի ավելի շատ հոգեբանական, քան առեւտրական նշանակություն, քանի որ նշանակալի շահույթ ստանալու համար ռուսները պետք է փորձեն իրենց արտադրանքը վաճառել ավելի մեծ երկրներին»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

ԱՄՆ-ը արտաքսում է ահաբեկիչ շեյխին

ԱՄՆ դաշնակցային դատարանը մերժել է շեյխ Օմար Աբդել Ռահմանին արտաքսելու խնդրանքը: Նրա հետեւորդները մեղադրվում են Համաշխարհային Առեւտրի կենտրոնի ռմբահարության եւ Նյու Յորքի մի շարք վայրերում ահաբեկչական ծրագրերի մեջ: Նյու Յորքի դատավորն ասել է, որ անխոհեմ կրոնականի արտաքսման հրամանը ԱՄՆ կառավարության կողմից եղել է, բայց ինքը հետաձգել է արտաքսումը 10 օրով, սպասելով վճռին:

Փրկարարական աշխատանքներ Թաիլանդում

Ուրբաթ օրը հյուսիսարեւելյան Թաիլանդում փլված հյուրանոցի ավերակներում երեկ փրկարարները հայտնաբերել են հինգ կենդանի կանանց: Ավելի վաղ մասնագետները որոշել էին, որ աղետից վերապրողներ չեն լինի եւ ավերակները քանդելու համար սկսել էին օգտագործել ծանր տեխնիկա: Այս փլուզման հետեւանքով կա առնվազն 100 մարդկային զոհ եւ 270 վիրավոր:

Հայաստանի վարչապետն ընդունեց Հարի Գիլմորին: Երեկ Հայաստանի վարչապետ Հրանտ Բագրատյանն ընդունեց ԱՄՆ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Հարի Գիլմորին: Դեսպանը նախ տեղեկացրեց, որ Ամերիկայի կառավարությունը մեկ միլիոն դոլար է հատկացրել հացահատիկի ձեռք բերման համար: Պրն. Գիլմորի խնդրանքով քննարկվել է նաեւ մարդասիրական օգնության բաշխման մեխանիզմների վերանայման հարցը: Վարչապետը նշել է, որ, ցավոք, այդ հարցում դեռեւս կան թերություններ:

«Ազգ»

digitised by A.R.A.R.@

Ընդդիմություն

Հնչյակը հրավիրում է Սահմանադրական խորհրդակցություն

Քաղաքացիական համաձայնության խորհուրդը, ելնելով ՀՀ Սահմանադրության նախագծի մշակման աշխատանքներին հանրապետության քաղաքական կուսակցությունների, հասարակական կազմակերպությունների եւ միությունների, մասնագետների եւ հասարակության լայն շրջանների մասնակցությունն ապահովելու անհրաժեշտությունից, որոշում է.

1. 1993 թ. սեպտեմբերին հրավիրել Սահմանադրական խորհրդակցություն՝ քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրության նախագծի ընդլայնված քննարկման համար:

2. Սահմանադրական խորհրդակցության աշխատանքներին հրավիրել կուսակցությունների, հասարակական կազմակերպությունների եւ միությունների ներկայացուցիչներին, մասնագետների եւ այդ աշխատանքներին մասնակցելու ցանկություն ունեցող քաղաքացիների:

3. Սահմանադրական խորհրդակցությունում արված դիտողությունները, լրացումները եւ առաջարկությունները հաշվի առնել քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրության նախագծի վերջնական տարբերակի մշակման եւ Սահմանադրական ժողովին ներկայացնելու համար:

Քաղաքացիական համաձայնության
Սահմանադրության խորհուրդ
17 օգոստոս, 1993

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության լուսավորության նախարարության Գիտությունների ակադեմիային կից բակալավրային առաջին աստիճանի բնագիտամաթեմատիկական միջնակարգ 12 գիշերօթիկ դպրոցը հայտարարում է 1993-94 ուստարվա ընդունելություն քիմիակենսաբանություն եւ ֆիզմաթ մասնագիտական դասարաններում (5-ից 10-րդ դասարաններ):

Դպրոցում դասավանդում են բարձրորակ դասախոսներ եւ ուսուցիչներ, որը երաշխիք է Ձեզ խորը եւ կայուն գիտելիքներ տալու՝ համապատասխան բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ ընդունվելու համար: Բացի հիմնական առարկաներից, դպրոցում դասավանդվում են ծարտասանություն, տրամաբանություն, գրաբար, հայ եկեղեցու պատմություն եւ այլ առարկաներ:

Դպրոցի շրջանավարտները միջնակարգ կրթության ատեստատի հետ միասին կստանան նաեւ առաջին աստիճանի բակալավրի համապատասխան վկայական: Ընդունելությունը կատարվում է հարցազրույցով: Հարցազրույցը կանցկացվի քիմիակենսաբանություն մասնագիտական դասարաններում (8-րդ, 9-րդ, 10-րդ դասարաններ) քիմիա, կենսաբանություն առարկաներից եւ ֆիզմաթ դասարաններում (8-րդ, 9-րդ, 10-րդ դասարաններ) մաթեմատիկա, ֆիզիկա առարկաներից: 5-ից 7-րդ դասարաններում՝ հայոց լեզու եւ մաթեմատիկա առարկաներից:

Դպրոց ընդունված աշակերտները կապահովվեն սննդով, հանրակացարանով, հագուստով, դասագրքնական պիտույքներով: 1993 թ. դպրոցականների Համր պետական օլիմպիադայում դիպլոմների ու գովասանագրերի արժանացած աշակերտները կընդունեն առանց հարցազրույցի:

Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել
28-77-40, 28-77-41, 28-77-42

Դպրոցի հասցեն է՝
Երեւան, Քանաքեռ, Ծառուկ Արզրումի փողոց 14

Վառելիք

ՆՈՐ ԴՐԱՄ ՉԿԱ, ՆԱՎԹՆ ՈՒ ԳԱԶԸ ՈՐՈՆՈՒՄ ԵՆ, ԻՍԿ ԱՐՏԱԳԱՂԹԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է

Դաշնակցային Ռուսաստանի մայրաքաղաքում դեռեւս շարունակվում են հայ-ռուսական կառավարական մակարդակով բանակցությունները, որոնց հիմնական թեման ռուսական նոր դրամի ստացման հետ առնչվող հարցերն են: Հայաստանի պատվիրակությունը, որը գլխավորում է փոխվարչապետ Վիգեն Չիտեչյանը, արդեն մոտ երեք շաբաթ դժվարին խորհրդակցություններ է անցկացնում Ռուսաստանի փոխվարչապետների կենտրոնական բանկի ղեկավարների հետ: Ինչպես երեկ կայացած բրիֆինգում նշեց Հայաստանի վարչապետի մամուլի քարտուղար Վլադիմիր Մանոյանը, ըստ երեւույթին Ռուսաստանը դեռեւս չգիտի ինչպես վարվել այն պետությունների հետ, որոնք ցանկացել են մնալ ռուբլու գոտում:

Այնուհետեւ մամուլի քարտուղարը խոսեց նավթի եւ գազի հանքավայրերի որոնման եւ հետախուզական աշխատանքների ընթացքի մասին: Հիշեցնենք, որ այս տարվա մայիսի 24-ին այդ աշխատանքները համակարգելու նպատակով ստեղծվել էր կառավարական հանձնաժողով պետնախարար Սեդրակ Թաշչյանի գլխավորությամբ:

Հանձնաժողովը կրկին հույն եւ ամերիկացի մասնագետների հետ քննարկելով հետախուզման ընթացքը, կառավարությանն առաջարկ է ներկայացրել, որպեսզի հետախուզական աշխատանքներն իրականացվեն երկու փուլով: Հայտնի է, որ առաջին փուլում պետք է փորվեն մինչեւ 4000 մ երկու հորատանցք, սակայն դա ձգձգվեց, քանի որ հորատման հաստոցները դեռեւս Հայաստան չեն հասել: Արդեն կան նաեւ Արմավիրի շրջանում փորվելիք հորատանցքերի տեղերը: Բավարար արդյունքներ ստանալու դեպքում երկրորդ փուլում կշարունակեն ավելի խորը հորատանցքեր փորել եւ այդ գործում կներգրավվեն նաեւ միջազգային նավթային ընկերությունները: Առաջին փուլի աշխատանքների համար նախատեսվում է 12 մլն. ամերիկյան դոլար: Պրն. Մանոյանի ասելով, արդեն ԱՄՆ-ում Սեդրակ Թաշչյանի ջանքերով մի հիմնադրամ է ստեղծվել եւ արդեն հավաքվել է 8 մլն. դոլար, որից 7 մլն. տվել է հայ համայնքը, 1 մլն դոլարը Ամերիկայի կառավարությունը: «Հայնավթ» հիմնադրամը ստեղծվել է փայատիրական սկզբունքով եւ ավանդատուների 80 տոկոսը շահույթի ակնկալում, ավանդների 20 տոկոսը պետք է վերադարձվի նավթի ու գազի շահութաբեր արդյունահանում լինելու դեպքում: Մամուլի քարտուղարը նշեց, որ այժմ սպասում են հորատման հաստոցների փոխադրմանը: Հույները մեկ տարի ժամանակով անվարձահատույց տալիս են մեկ հաստոց, իսկ ամերիկացիներից եւս մեկ հաստոց կգնի «Հայնավթ» հիմնադրամը:

Վարչապետի մամուլի քարտուղարը լրագրողներին ծանոթացրեց նաեւ արտագաղթի ընթացքի հետ: Նա նշեց, որ արտագաղթի մասին տվյալները հիմնականում ստացվում են Ներքին գործերի նախարարությունից, որտեղ արձանագրվում են մշտական գրանցումից դուրս եկած քաղաքացիները: Կան, իհարկե, նաեւ մեծ թվով քաղաքացիներ, որոնք դուրս են գալիս հանրապետությունից, սակայն հաճախ վերադառնում են Հայաստան: Ըստ այդ տվյալների, 1989-92 թվականներին հանրապետությունից դուրս են եկել 144 հազար 600 մարդ, սակայն նույն ժամանակահատվածում 172,1 հազար եկել են հանրապետություն: Դրանից 116.600-ը մեկնել են նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններ, իսկ 28 հազարը արտասահման: Այդ թվում 1992 թ. նախկին ԽՍՀՄ երկրներ են մեկնել 15.400-ը, իսկ արտասահման 5100-ը: Այդ ընթացքում Հայաստան մշտական բնակության են եկել 14.400 մարդ, 13.800-ը՝ նախկին ԽՍՀՄ-ից, 600-ը՝ արտասահմանից: Ընդ որում, 1992 թ. 20.500 մեկնածներից 11.959 հայ են, 4.808 ռուս, 904 ուկրաինացի, 179 հույն, 115 եզդի եւ քուրդ, 6 ասորի, եւ այլ ազգերի ներկայացուցիչներ: Նույն 1992 թ. եկել են 13.230 հայ, 557 ռուս, 120 ուկրաինացի, 13 քուրդ եւ եզդի, 3 հույն:

Մամուլի քարտուղարը արտագաղթի հիմնական պատճառը կապեց ծանր ձմռան հետ, միաժամանակ նշելով, որ չի կարելի միանշանակ ասել, թե արտագաղթողները հիմնականում անապահով խավերից են: Ընդհակառակը, նրանցից շատ-շատերը ձեռներեցներ են, գործարար մարդիկ, որոնք աշխատանք են փնտրում դրսում, կամ էլ փախչելով հանրապետությունում ստեղծված սոցիալ-տնտեսական ծանր իրավիճակից, ժամանակավոր ապաստան են փնտրում օտար ափերում: Ա. Հ.

Դիվ Չոր

«Ադրբեջանցիները մեր բարեկամներն են, իսկ Հայաստանը մեր հարեւանը»

Օրերս ՄԱԿ-ի կենտրոնակայանում տեղի է ունեցել Թուրքիայի արտգործնախարար Հիքմեթ Չեթինի մամուլի ասուլիսը, որտեղ նա մասնավորապես ասել է. «Ադրբեջանցիները մեր բարեկամներն են, եւ նույնիսկ կասեի ազգականները, դե իսկ Հայաստանը մեր հարեւանն է: Մենք հենց սկզբից հայտարարեցինք, որ հայերի կողմից ադրբեջանական տարածքների օկուպացումն անընդունելի էր, ճիշտ այնպես, ինչպես Բոսնիայում սերբերինը: Մենք միջազգային ասպարեզում պաշտպանում ենք մեր ադրբեջանցի բարեկամներին, բայց ոչ ոք չպետք է ավելին ակնկալի»: ՆՏ

Բաքու

Ալիեւը կողմնակիցներ է փնտրում խորհրդարանում

Ադրբեջանի խորհրդարանը երկուշաբթի չկարողացավ որոշում ընդունել խորհրդարանի կազմը 50-ից 75 պատգամավոր ընդլայնելու հարցով: Հեյդար Ալիեւի խնդրանքով պատգամավորները երկու անգամ քվեարկել են այդ հարցը, բայց առաջարկը ձայներ չի հավաքել: Ալիեւի խոսքերով, եթե չընդունվի դրական որոշում, խոսք երկրում կումենա: Տեղական դիտորդների կարծիքով, խորհրդարանի կազմի ընդլայնումը ի հաշիվ նախկին Գերագույն խորհրդի պատգամավորների, որի լիազորությունները անցած տարվա մայիսին փոխանցվել էին Միլլի մեջլիսին, թույլ կտա Ալիեւին ընդունել իրեն անհրաժեշտ որոշումները: Այժմ Միլլի մեջլիսի պատգամավորների մի մասը Ազգային ճակատի ներկայացուցիչներ են, մյուս մասը նախկին նախագահ Այազ Մութալիբովի կողմնակիցները: Օրակարգի քննարկումից առաջ Միլլի մեջլիսի նախագահի առաջին տեղակալ Թամերլան Կարաեւը հայտարարել է, որ արդեն մեկ ամսից ավելի կալանքի տակ գտնվող խորհրդարանի նախկին նախագահ Իսա Ղամբարի կալանավորումն անօրինական էր, քանի որ Միլլի մեջլիսը չէր տվել իր թույլտվությունը: Կարաեւն առաջարկեց կամ օրինականացնել այդ գործողությունը, կամ էլ ազատել նրան կալանքից: Կարաեւի առաջարկը օրակարգ չմտավ: ԻՖ

Մահվան դատապարտված ռուս ռազմագերիների ճակատագիրը դեռեւս անհայտ է

Ռուսաստանի խորհրդարանը շարունակում է շփումները Ադրբեջանի խորհրդարանի հետ, որոշելու մահվան դատապարտված հինգ ռազմագերիների ճակատագիրը: Ինչպես հաղորդել էր ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, այդ հարցի քննարկման համար մեկ շաբաթ առաջ հատուկ պատվիրակ Վլադիսլավ Անչալովի ղեկավարությամբ Բաքու էր մեկնել Ռուսաստանի խորհրդարանական խումբը: Միլլի մեջլիսի երեկվա նիստում, մեկնաբանելով իր եւ Ռուսաստանի արտգործնախարար Կոզիրեւի հեռախոսազրույցը որոշ պատգամավորների կողմից որպես Ռուսաստանի՝ Ադրբեջանի ներքին գործերին խառնվելու փորձ գնահատելուն, նախագահի պաշտոնակատար Հեյդար Ալիեւը նշեց, որ խոսակցության ժամանակ քննարկվել է միայն ռազմագերիների հարցը: «Ազգ»

Խաղաղության քարավան Անդրկովկասում

Օգոստոսի 12-ին Թբիլիսիում Վրաստանի լրագրողների միությունում վրացական կողմի միջնորդությամբ բանակցություններ են կայացել Հելսինկիի միջազգային համագումարի հայկական եւ ադրբեջանական խմբերի միջեւ: Հանդիպմանը նշվել է, որ Ադրբեջանի տարածքում կալանքի մեջ են գտնվում Վրաստանի հայազգի մի քանի քաղաքացիներ: Ադրբեջանական կողմը հավաստիացրել է, որ միջոցներ կձեռնարկի նրանց ազատելու համար: Կողմերը պայմանավորվածություն են ձեռք բերել համատեղ խաղաղության քարավանի անցկացման մասին Հայաստանի եւ Ադրբեջանի տարածքով:

Երիտասարդների բարեկամության միջազգային ճամբար Իրանում

Օգոստոսի 20-ին Իրանում տեղի կունենա երիտասարդների բարեկամության միջազգային ճամբարի բացումը: Բացման արարողությանը մասնակցելու են հրավիրված Ադրբեջանի, Նախիջեւանի Ինքնավար Հանրապետության, Թուրքմենստանի, Ուզբեկստանի, Ղազախստանի, Կրղզստանի, Տաջիկստանի, Պակիստանի, Բահրեյնի, Կանադայի եւ Լիբանանի ներկայացուցիչները: Այդ մասին խաբար սեռվիսի թղթակցին հայտնելով, Իրանի հեռուստատեսության եւ ռադիոյի Բաքվի ներկայացուցչությունում նշեցին, որ ճամբարը պետք է մասնավորապես նպաստի մահմեդական դպրոցների մերձեցմանը: Սնարք

Մի՞թե

Բախվում նյարդայնանում են...

Բաքվի «Զերկալո» թերթը օգոստոսի 12-ի համարում գրում է. «Դիվանագիտական ճակատում Ադրբեջանի ջանքերը եւ միջազգային ընկերակցության դատապարտումը չեն ազդում Հայաստանի վրա, այդ անպատժելիությունն արդյոք կողմնակի օգնության արդյունքը չէ: Ահա փաստեր. հուլիսի վերջերին Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը հայտնեց, որ Հայաստանում կլինեն ռուսական երկու ռազմական հենակետ, եւ Հայաստանի կառավարությունը հաստատեց այդ հաղորդումը («Սնարք» գործակալությունը հայտնեց, որ օգոստոսի սկզբներին Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարության ներկայացուցիչ գնդապետ Իվանովն այցելել է Երեւան, քննարկվել է Հայաստանի տարածքում ռուսական զորքերի տեղաբաշխման հարցը): Դեռ այս տարվա փետրվարին Ադրբեջանը դատապարտել էր Գերմանիայից դուրս բերվող արեւմտյան զորախմբից երկու դիվիզիա՝ 20 հազար զինծառայողների, 1000 միավոր զրահատեխնիկա եւ հարյուրավոր հրանոթներ Հայաստանի տարածքում տեղաբաշխելու Ռուսաստանի եւ Հայաստանի որոշումը: Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարությունը հերքել էր այդ հայտարարությունը, բերված փաստերն անվանելով սադրիչ հերյուրանքներ: Ավելին էր, թե Ռուսաստանը կազմացրում է Հայաստանում գտնվող 7-րդ բանակը: Իհարկե, կարելի է ասել, թե մի կողմի զորքերը մյուսի տարածքում տեղաբաշխելը երկու անկախ պետությունների գործն է: Բայց անհանգստացնում է այն, որ ռուսական դիվիզիաներից մեկը նախատեսվում է տեղաբաշխել Իջեւանի եւ Տավուշի շրջաններում, Ադրբեջանի սահմանի երկայնքով, իսկ այդ վայրերում դիրքեր զբաղեցնող հայկական զորքերը կարող են փոխադրվել Ղարաբաղ: Նրանց տեղը գրավող ռուսական զորքերը կարող են Ադրբեջանի դեմ օգտագործվել որպես վարձկաններ: Բացի դրանից, ավելի վաղ Գրաչովը հավաստել էր, թե ռուսական զորքերն Անդրկովկասում անկյուն չունեն, եւ դրանից հետեւում է, որ Կրեմլի վերին ոլորտներում տեղի են ունենում որոշակի փոփոխություններ, կապված Անդրկովկասում Ռուսաստանի շահերի հետ: Դատելով ըստ ամենայնի, առաջիկա տարիներին հայերն այս շրջանում կդառնան Ռուսաստանի ռազմական ու քաղաքական շահերի գլխավոր իրականացնողները»:

Նոյյան տապանի մեկնաբանությունը: Հեղինակների խմբին թողնենք Հայաստանի արեւելյան եւ հյուսիսարեւելյան սահմաններում ռուսական զորքերի եւ ՀՀ տարածքում 20 հազար ռուսաստանցի զինծառայողների, խելագարական ֆանտազիաներ բնույթ ծանր սրատեսակությամբ «տեղաբաշխման» առնչվող «տեղեկությունները»: Այս բոլոր «փաստարկները» ֆանտազիա հերքել է Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարությունը: Բացի դրանից, հայտնի է, որ Ռուսաստանի զինված ուժերի 127-րդ մոտոհրաձգային դիվիզիան (այսօր միակը Հայաստանում) տեղաբաշխված է Հայաստանի ոչ թե հյուսիս-արեւելքում, այլ հյուսիս-արեւմուտքում, հայ-թուրքական սահմանի մոտ: Հայտնի է նաեւ, որ Գերմանիայից դուրս բերվող զորքերի ու տեխնիկայի բացարձակ մեծամասնությունը տեղաբաշխվում է Հյուսիսային Կովկասի զինվորական օկրուգում:

Ուշադրություն դարձնենք նաեւ այն բանին, որ Ադրբեջանում ոմանք ըստ երեւույթին լրջորեն են ընկալում Ադրբեջանի դեմ ռազմական գործողություններին «որպես վարձկաններ» ռուսական զորքերի մասնակցության հնարավորությունը: Անճարակ կերպով ամեն ինչ հարմարեցվում է Ղարաբաղում մարտնչող «հայկական էքսպեդիցիոն կորպուսի» մասին ադրբեջանական դիվանագիտության ծանծրալի հանկերգին: Այժմ դրան արդեն թերեւս ոչ ոք չի հավատում:

Ինչ վերաբերում է շրջանում ռազմական ուժերի տեղաբաշխմանը, դա Հայաստանի եւ Ադրբեջանի ղեկավարության քաղաքականության արդյունքն է: Բաքվի իշխանություններին ոչ ոք չէր խանգարում ուրիշ քաղաքականություն վարել: Հիշեցնենք, որ ժամանակին Հայաստանի ղեկավարությունը Ռուսաստանի հետ մեկտեղ հանդես էր գալիս ԱՊՀ միացյալ զինված ուժերի պահպանման օգտին, իսկ այնուհետեւ ստորագրեց համաձայնագրեր ԱՊՀ շրջանակներում կոլեկտիվ անվտանգության մասին եւ «Հայաստանում ռուսական զորքերի կարգավիճակի մասին»: Նախկին խորհրդային բանակի ամբողջ մարտական տեխնիկան Հայաստանին հանձնվել է բանակցությունների ու համաձայնեցումների հետեւանքով:

Մինչդեռ Ադրբեջանը հենց սկզբից սեփական բանակի ստեղծման ուղին բռնեց եւ հանդես էր գալիս ԱՊՀ միացյալ զինված ուժերի դեմ: Ադրբեջանում տեղաբաշխված նախկին 4-րդ բանակի փաստորեն ամբողջ «տեխնիկան ու սպառազինությունը բռնազավթվեց: Դրա հետեւանքով զոհվեցին զգալի թվով ռուսաստանցի զինծառայողներ:

Իսկ Հայաստանի եւ Ռուսաստանի կամավոր ռազմաքաղաքական դաշինքին առնչվող բողոքները անանկ են, քանի որ այն «ուղղված չէ երրորդ երկրի դեմ»: ■

digitised by A.R.A.R.@

Տնտեսություն

ՍԵՐՏԻՖԻԿԱՏՆԵՐԸ ՔԱՂԱՔԱԿԻՐԹ ՇՈՒԿԱՅԻ ԱՌՀԱՎԱՏՉՅԱՆ ԵՆ

Սահմանների հարաբերական թափանցիկացումից եւ ապրանքների նկատմամբ առեւտրական արգելքները վերացնելուց հետո Հայաստանը բառացիորեն խցկվեց շատուշատ ապրանքատեսակներով, որոնց պիտանիությունն ու անվտանգությունը կասկածներ են հարուցում: Այժմ այդ հարցում առանց լուրջ հսկողության եւ պետության աջակցության, տիրող քաոսը դժվար թե շուտ կարգավորվի:

«Ապրանքները պետք է լինեն ոչ միայն որակյալ եւ գեղագիտորեն հաճելի տեսքով, այլեւ մարդկանց առողջության եւ շրջակա միջավայրի համար անվտանգ: Սրանք են այն չափանիշները, որոնցով կանխորոշվում է դրանք արտադրող տնտեսությունների համաշխարհային ընկերակցությունում ունեցած դիրքն ու դերը», ասաց վերջերս ձեւավորված ՀՀ կառավարության առընթեր ստանդարտացման, չափագիտության եւ սերտիֆիկացման վարչության պետ Ղուկաս Մեհրաբյանը: Նշենք, որ մինչ այդ էլ գոյություն ունեցող Հայպետստանդարտ գերատեսչության խնդիրներին ավելացել է ներկայումս առավել մեծ նշանակություն եւ կարեւորություն ստացած ապրանքների սերտիֆիկացումը: Բանն այն է, որ հասկացես զարգացած երկրները, արտադրանքի սերտիֆիկացման միջազգային համակարգեր ստացած հատուկ կենտրոններում ու լաբորատորիաներում ապրանքների փորձարկումների միջոցով, վճռականորեն խոչընդոտում են անորակ, մարդկանց առողջության եւ շրջակա միջավայրի համար վտանգ ներկայացնող ապրանքների ներմուծումը ազգային շուկա:

Անշուշտ, այդ հանգամանքը դեռ երկար ժամանակ չէր անհանգստացնի հանրապետության տնտեսական այրերին (նրանք արեւմտյան շուկա մտնելու մասին անգամ երազել չեն կարող), եթե ԱՊՀ երկրների այս առումով անվերահսկելի տարածքները նույն կարգավիճակով էլ շարունակեին մնալ: Միայն թե համագործակցության ստանդարտացման, չափագիտության եւ սերտիֆիկացման միջպետական խորհրդի երրորդ նստաշրջանի որոշմամբ այս երանելի ժամանակներին վերջ կտրվի 1994 թ. հունվարի 1-ից, երբ այդ երկրներ սերտիֆիկատներ չունեցող ապրանքների մուտքը կարգելվի:

Իսկ դա նշանակում է, որ լուրջ արգելապատնեշներ կդրվեն անորակ ու անպետք արտադրանք թողարկող եւ դրանք մեզ մոտ եւ նախկին ԽՍՀՄ տարածքում իրացնողների ճանապարհին:

Ինչպես տեղեկացանք պրն. Ղ. Մեհրաբյանից, վարչությունից կախված ամեն ինչ արվում է, որպեսզի մինչեւ այս տարվա վերջը հանրապետությունում սերտիֆիկացման համակարգը լիարյուն գործի: Այժմ հանրապետության արդյունաբերության կարեւոր ճյուղերում համապատասխան լաբորատորիաների եւ մարմինների հավատարմագրման աշխատանքներ են տարվում: Մի գործունեություն, որը սկզբնական շրջանում դժվարությամբ է ընդունվել ձեռնարկությունների ղեկավարության կողմից, բայց կյանքը իրենն է թելադրում: «Վերջին ամսվա ընթացքում վարչությունը հավատարմագրման մեծաքանակ պատվերներ է ստանում», նշեց Ղուկաս Մեհրաբյանը:

Սրանով հայկական արտադրանքի նկատմամբ նրա իրացման ավանդական շուկաներում կվերականգնվի վերջին տարիներին հասկացես մասնավոր սեկտորի ջանքերով խախտված վստահությունը:

Անհրաժեշտ է նշել, որ մինչեւ այժմ ստեղծված չէ համապատասխան օրենսդրական դաշտը՝ չկան «ստանդարտացման եւ սերտիֆիկացման», «Չափումների միասնականության ապահովման մասին» եւ, ամենակարեւորը, «Սպառողների իրավունքների պաշտպանության մասին» օրենքները: Սրանք բոլորն էլ վարչության կողմից մշակվել են, սակայն ՀՀ Գերագույն խորհրդի հանձնաժողովների գզրոցներում փոշոտվելու բախտին են արժանացել: Պրն. Մեհրաբյանը տեղեկացրեց, որ դրությունն ինչ-որ կերպ շտկելու նպատակով «Հայաստանի Հանրապետությունում արտադրանքի պարտադիր սերտիֆիկացման մասին» կառավարության որոշման նախագիծ է մշակվում, որն արդեն համաձայնեցված է շահագրգիռ բոլոր մարմինների հետ:

Վարչության առջեւ ծառացած կարեւորագույն խնդիրներից մեկն էլ այն է, որ նրանք պետք է միջազգային ճանաչման արժանանան, այսինքն որպեսզի հայկական սերտիֆիկատներն այլ երկրների շուկաներում «կյանք» ձեռք բերեն, անհրաժեշտ է, որ այն տվող մարմնի իրավասությունը համապատասխան գնահատականի արժանանա: Ներկա դրությամբ Հայսերտիֆիկատի բարձր որակավորումն ընդունել են ԱՊՀ երեք երկրներ եւ դրանում համոզվել են Իրանի Իսլամական Հանրապետության մասնագետները: Ավելացնենք, որ համապատասխան շրջաբերականներ է ուղարկված նաեւ մերձակա բոլոր երկրներ:

Մի խոսքով, կարելի է արձանագրել, որ քաղաքակիրթ շուկայական հարաբերություններ ստեղծելու ուղղությամբ առաջին լուրջ քայլերն են արվում:

ՀՈՎՍԵՓ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱՊՀ

Առեւտրական գերատեսչությունները փորձում են միավորվել

Մոսկվայում երեքշաբթի օրը բացվեց ԱՊՀ երկրների, ինչպես նաեւ Ադրբեջանի, Վրաստանի, Մոլդովայի եւ Բալթյան երկրների առեւտրի նախարարների եւ առեւտրի կառավարման մյուս մարմինների ղեկավարների խորհրդակցություն: Ռուսաստանի առեւտրի կոմիտեի նախագահ Իվան Գորբաչովը նիստից առաջ լրագրողներին հայտարարեց, որ հանդիպման գլխավոր խնդիրը «նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների ապրանքաշրջանառության զարգացման նկատմամբ ընդհանուր սկզբունքների ու մոտեցումների որոնումն է»:

Ըստ նրա, Ռուսաստանի Գերագույն խորհուրդը եւ նախագահը շահագրգռված են ԱՊՀ երկրների առեւտրական միասնացմամբ: «Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականության նպատակն է նաեւ առավելագույն տնտեսական մերձեցման կամուրջ հաստատել, դրանով իսկ անհրաժեշտ պայմաններ ստեղծելով ապրանքների արտադրության ու փոխանակման ընդլայնման համար», նշեց նա: ԻՖ-ի հարցին պատասխանելով, Իվան Գորբաչովն ասաց, որ խորհրդակցությունում չի ենթադրվում քննարկել երկրների հաշվարկային դրամական միավորի հարցը: «Այդ հարցը նախ եւ առաջ պետությունների քաղաքական ղեկավարության իրավասության մեջ է մտնում», նշեց նա:

Խորհրդակցության մասնակիցները մտադիր են ստեղծել նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների առեւտրի նախարարների մշտապես գործող համակարգիչ խորհուրդ, ինչպես նաեւ որոշակի ուղղություններով զբաղվող աշխատանքային խմբեր:

ԻՖ

[illegible]

«Եղունգ ունես՝ գլուխդ քորի»

Բոլորս գիտենք կայարանամերձ հրապարակի խայտաբղետ նկարագիրը: Վերջերս զանազան փոքրիկ կրպակների թվին ավելացավ մարդկանց անցուդարձը փակող փողոցային շուկան: Վերջինս իսկապես Երեւանի դեմքը աղավաղող երեւույթ է, բայց դա դեռ չի նշանակում, որ օրը ցերեկով օրենքը պաշտպանող միլիցիան իր համազգեստի զորությունը պետք է օգտագործի, խեղճ ու անօգնական գյուղացու գլխին բարձրացնելով իր ձեռքը: Կիրակի օրը բանը բարեբախտաբար չհասավ ծեծկռտուքի: Բայց դեպքերն այնպիսի ընթացք ստացան, որ դրա բոլոր նախադրյալները կային, եթե, իհարկե, խեղճ գյուղացին արագ ու հապշտապ չհավաքեր իր մթերքն ու ամեն մեկը չփախչեր այս ու այն կողմ: Միլիցիայի աշխատակիցները չբավարարվեցին գյուղացիներին բռնի տեղահանելով: Մի քանի դրույց անելով «Սասունցի Դավիթ» կայարանով, կարծես թե մարտահրավեր նետելով հիմա էլ կրպակներին՝ հեռացան: Միլիցիայի աշխատակիցները նոր կազմով ետ եկան, որպեսզի կիսատ թողած «գործը» ավարտին հասցնեն: Հերթով մտնում-դուրս էին գալիս կրպակները: Ի՞նչ հետեւություն անել, երբ բազմության աչքի առաջ միլիցիայի աշխատակիցը ոտքով հրում-թափում է հացը: Համաձայնենք, արգելված է հաց վաճառելը, մի՞թե այլ ճանապարհ չկա արգելելու այն:

Այսպիսի իրադարձություն ինչքան ասես, ժամանակին ուր կենտրոնացած են «բուտկաները»: Ի՞նչն է միլիցիայի աշխատողին բերում այստեղ: Դեռ փող կուտակելու ցանկությո՞ւնը, թե օրենքին պահապան կանգնելը: Վախենամ, թե առաջինը: Եթե միայն իրենցով լիներ, դեռ ոչինչ, գալիս են տարբեր հիմնարկություններից: Իսկ եթե հագին միլիցիայի համազգեստ կա, արդա կարեւոր չէ՝ մետրոյի միլիցիոներ է, երկաթգծի, կամ էլ հարկային տեսչությունից, անկախ համազգեստից: Շատ է խոսվել «բուտկաների», սեղանիկների առաջ կանգնած դպրոցահասակ երեխաների մասին: Եւ սա դեռ լավ կյանքից չէ՞: Իհարկե, լավ չէ, երբ «լոթի-փոթի» երիտասարդները այստեղ մի այլ կյանքով են ապրում, իսկ ուրիշները կռվում են սահմաններում: Սակայն ինչու մեղել նրանց, թեկուզ այդ լոթի-փոթիների գոյության: Գործազրկության այս պայմաններում, ի՞նչ է, էլի՞ անօգնական ընտանիքներ ավելանան: Առանց այն էլ ամեն քայլափոխին մուրացիկներ են:

Ասածներիս վկայություն մի փոքրիկ կրպակներում: Իր օրվա հացից ո՞վ կհրաժարվի: Սակայն էլի ո՞վ է տուժում, խեղճ ժողովուրդը: Խեղճ ժողովուրդ, եղունգ ունես՝ գլուխդ քորի, իսկ գլուխը քորելու համար, պարզ ճշմարտություն է, ձեռքը պետք է հասցնել գլխին: Իսկ դրա համար ժամանակ եւ համբերություն է պետք:

ԱՆՆԱ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Երեւանի առեւտրի մասնագիտական թիվ 6 ուսումնարանը հայտարարում է 1993-94 ուստարվա ընդունելություն

Ուսուցումը կատարվում է հետեւյալ մասնագիտությունների գծով:

Ուսման 3 տարի տեւողությամբ արդյունաբերական ու պարենային ապրանքների հսկիչ-գանձապահներ: Սովորողներին տրվում է 3300 ռ. կրթաթոշակ:

Ուսման 1 տարի տեւողությամբ հաշվապահներ, արդյունաբերական ու պարենային ապրանքների հսկիչ գանձապահներ: Սովորողներին տրվում է 2100 ռուբ. կրթաթոշակ: Ընդունվել կարող են այն աղջիկները, որոնք ունեն միջնակարգ կամ 8-9-րդ դասարանի կրթություն: Ընդունելությունը կատարվում է հարցազրույցի արդյունքների հիման վրա: Շրջանավարտները կընդունվեն աշխատանքի պետական հագուստի, կոշկեղենի, տնտեսական, կոմիսիոն եւ պարենային ապրանքների խանութներում: Սովորողներին անվճար տրվում են քաղաքային տրանսպորտի երթեւեկության անվճար տոմսեր:

Ընդունվելու համար հարկավոր է ներկայացնել փաստաթուղթ կրթության մասին, տեղեկանք բնակավայրից ու առողջության մասին, 4 լուսանկար 3x4 սմ չափի:

Հասցեն՝ Երեւան-100, 3-րդ մաս, Առաքելի փող., թիվ 93 Ա. Հեռ. 42-75-70

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հայտարարություն

Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը հայտարարում է Շումանի անվան դաշնակահարների մրցույթ, որը տեղի կունենա սույն թվականի սեպտեմբերի 11-ին, ժամը 16-ին «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահում:

- Մրցույթի ծրագրում է Շումանի լա մինոր դաշնամուրային կոնցերտը:
- Սահմանված է մեկ մրցանակ՝ 500 ամերիկյան դոլլար, իսկ սեպտեմբերի 18-ին հաղթողը հանդես կգա Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի հետ:
- Հայտերը ընդունվում են մինչեւ սեպտեմբերի 9-ը: Վիճակահանությունը՝ սեպտեմբերի 10-ին, ժամը 12-ին «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահում:

Տեղեկությունների համար կարող եք զանգահարել 580701 հեռախոսահամարով:

«ՄՅՈՒԴ» իրավաբանական կոնցեռն, իրավաբանական ինստիտուտ նոր տիպի բուհերի առաջնեկ, պետության կողմից արտոնագրված

Շարունակվում է 1993-94 ուսումնական տարվա համար դիմորդների մրցութային ընդունելություն ցերեկային եւ էքստեռն բաժանմունքներում «իրավաբան-իրավագետ» եւ «իրավաբան-բիզնեսմեն» մասնագիտությունների գծով հետեւյալ մասնագիտացումներով:

1. Պետական իրավունք եւ կառավարում
2. Սամանակոր եւ կոմերցիոն իրավունք
3. Գյուղատնտեսական եւ բնապահպանության իրավունք
4. Քրեական իրավունք եւ դատավարություն
5. Քաղաքացիական իրավունք եւ դատավարություն
6. Աշխատանքային իրավունք եւ սոցիալական ապահովագրության իրավունք
7. Դատարան, արբիտրաժ, փաստաբանություն եւ դատախազություն
8. Միջազգային իրավունք, միջազգային մասնավոր իրավունք
9. Դիվանագիտական եւ հյուպատոսական իրավունք
10. Հայկական եւ արտասահմանյան բիզնես
11. Ժողտնտեսության տարբեր ճյուղերի, հայկ. եւ արտասահմանյան համատեղ ձեռնարկությունների գծով իրավախորհրդատու:

Քննությունն անցկացվում է օգոստոսի 25-30-ը հետեւյալ առարկաներից

1. Հայոց (ռուսաց) լեզու, թելադրություն
2. Հայոց պատմություն (դիմորդի երկրի պատմություն), բանավոր
3. Թիվ 2, 8, 9, 10, 11 մասնագիտությունների համար՝ օտար լեզու, բանավոր:

Դիմորդները ներկայացնում են հետեւյալ փաստաթղթերը

1. Դիմում
2. Միջնակարգ կրթության վկայական (բնագիր) կամ միջնակարգ մասնագիտական, բարձրագույն կրթության դիպլոմի պատճենը՝ հաստատված նոտարի կողմից:
3. Բժշկական տեղեկանք (86 ձ ձեւի)
4. Վեց լուսանկար 3x4 չափի
5. 1500 ռ. քննությունների կազմակերպման համար
6. Անձնագիրն ու զինգրքույկը ներկայացվում է անձամբ:

Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ օգոստոսի 23-ը:

Լրացուցիչ տեղեկություններ կարելի է ստանալ ինստիտուտում

Երեւան 375001, Թումանյան փողոց, 11

Հեռախոս 56-75-07, 58-21-18

«ՄՅՈՒԴ» իրավաբանական ինստիտուտի ընդունող հանձնաժողով

Սփյուռք

Պետրոս Չիլինկիրյան. «Հայրենիքն այսօր է, որ մեր կարիքն ունի»

Դեռեւս 1992 թվականին, արձագանքելով Հայաստանի առողջապահության նախարարության Հայաստանի մանուկներին սննդով ապահովելու օգնության կոչին, Կանադայի Հայոց Առաջնորդարանի (առաջնորդ՝ Հովնան արքեպիսկոպոս Տէրտէրյան) հովանու ներքո սկսվեց դրամահավաքի գործողություն, որն իրականացնելու նպատակով կազմվեց հանձնախումբ:

Այդ ընթացքում արդեն ամերիկյան եւ ֆրանսիական կառավարությունների միջոցով Հայաստան էր առաքվել 1670 տոննա մանկական սնունդ (ի դեպ, ֆրանսիայի կողմից առաքվածը, ինչպես հայտնի է, երկար ժամանակ Ադրբեջանի տարածքում կալանվելուց հետո է Հայաստան հասել): Եւ Հայաստանում արդեն մանկական սննդի բավական պաշար էր կուտակվել: Իսկ դրան պետք է ավելանար նաեւ Կանադայից սպասվող մանկական սնունդը: «Նկատի ունենալով, որ Հայաստանում արդեն բավարար քանակությամբ մանկական կեր կա, մենք մտածեցինք մեր հավաքված դրամով գնվելիք 40-50 տոննա մանկական սնունդն այդքան էական դեր խաղալ չի կարող, մեր գումարի մասին ասաց Կանադայից օրերս ժամանած Հայոց առաջնորդարանի ներկայացուցիչ Պետրոս Չիլինկիրյանը: Մենք անձամբ եկանք այստեղ, որպեսզի տեսնենք, թե մեր հավաքած դրամն ինչպես կարող ենք առավել օգտակար ձեւով ծախսել: Քանի որ, ըստ մեր դիտարկումների, Հայաստանի երեխաները 2 տարի ապահովված են մանկական սննդով»:

Կանադայի առաջնորդարանի ներկայացուցիչները՝ Պետրոս Չիլինկիրյանը, Ժիրայր Թոփիկյանը, Հակոբ Սարդոյանն արդեն մի շարք հանդիպումներ են ունեցել ծանոթության եւ ըստ այդմ համագործակցության նպատակով: Առողջապահության նախարարությունում տեղեկանալով, որ մոտալուտ ձմեռվա եւ ընդհանրապես արդի իրավիճակի թելադրանքով առավել կարեւոր է հղի կանանց եւ մինչեւ 6 տարեկան երեխաների սննդի ապահովումը, կանադահայության հավաքած դրամը ներդրվել է այդ գործին:

Սակայն Կանադայի հայության բարեգործությունը սրանով չի սահմանափակվում: «Մենք ունենք նաեւ մի փափագ՝ ցանկանում ենք Տորոնտոյի հայության հոգատարության տակ վերցնել Շենգավիթի շրջանի 3-րդ մանկական հիվանդանոցը, որը ստանձնելի բուժհիմնարկ է, սակայն ներկա պայմանների պատճառով աջակցության կարիք ունի», ասում է պրն. Չիլինկիրյանը: Հիվանդանոցը գալիք ձմռանը լիովին պատրաստելու համար որոշվել է նրա համար ձեռք բերել գեներատոր եւ նրա շահագործման համար անհրաժեշտ մնացած պարագաներ, այդ թվում եւ վառելանյութ: «Մենք պետք է ամեն ինչ անենք, որ հիվանդանոցը ոչ մի էներգետիկ խնդիր չունենա», շարունակում է պրն. Չիլինկիրյանը: Հիվանդանոցին ցույց տրվող օգնությունը այս տարով չի վերջանա: Ամեն տարի միջոցներ պետք է տրամադրվեն այնտեղ բարվոք պայմաններ ապահովելու համար:

«Կանադահայությունը գիտակցում է, որ այսօր Հայաստանը չպետք է ընկալել որպես միայն զբոսավայր ու կարոտը հագեցնելու միջոց: «Հայրենիքն այսօր է, որ մեր կարիքն ունի», համոզված վերջացնում է Պետրոս Չիլինկիրյանը: Իսկ դրսից օգնությունը ներսի աջակցությամբ առավել նպատակային ու նպատակաուղղված կարող է դառնալ: Եւ օգտվելով առիթից, պրն. Չիլինկիրյանը իրենց հանձնախմբի ու Կանադայի Հայոց առաջնորդարանի անունից շնորհակալություն է հայտնում ՌԱԿ Հանրապետական վարչության աշխատակից Ռուբեն Միրզախանյանին իրենց ներկայության ընթացքը կազմակերպելու եւ կանոնավորելու համար:

ԳԱԳԻԿ ՆԱՀԱՊԵՏՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Ընդդիմություն

Քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրության միացյալ նախագծի մշակման սկզբունքները

Ընդունված ՀԴԿ-ի, ՀՀԿ-ի, ՀՅԴ-ի, ՀՌԱԿ-ի, ՍԻՄ-ի Սահմանադրության խորհրդում

ՀԴԿ-ը, ՀՌԱԿ-ը, ՀՀԿ-ը, ՀՅԴ-ը, ՍԻՄ-ը Քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրության միացյալ նախագծի մշակման աշխատանքների արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով գտնում են, որ ՀՀ Սահմանադրության նախագծի հիմքում պետք է դրվեն հետեւյալ սկզբունքները։

1. ՀՀ Սահմանադրության նախագիծը պետք է արտացոլի հայ ժողովրդի կյանքի իրական բնութագիրը։ Նախագիծը մշակելիս պետք է լիովին ապահովվի նրա ինչպես ինտելեկտուալ (կյանքը ճշմարտացի արտացոլող), այնպես էլ կամային (հրամայական) բովանդակությունը, այսինքն՝ նախագիծը պետք է ճշմարիտ արտացոլի հայ ժողովրդի կյանքի փաստացի վիճակը եւ միաժամանակ սահմանի դրա առաջընթացի ապահովման արդյունավետ երաշխիքները, պետական եւ իրավական կառուցակարգեր (մեխանիզմներ)։

2. ՀՀ-ում հիմնադրված պետականությունն իր բնույթով ազգային է։

3. ՀՀ Սահմանադրությունը լուծելու է 2 գլխավոր խնդիր.

ա. Պաշտոնապես ճանաչել եւ իրավաբանորեն ամրագրել ժողովրդին ու մարդուն պատկանող բնական ու անօտարելի իրավունքները։

բ. Երաշխիքներ եւ պետական ու իրավական կառուցակարգեր (մեխանիզմներ) սահմանել այդ իրավունքների եւ ազատությունների առավել արդյունավետ կենսագործման համար։

Հետեւաբար, անկախ առաջադրված նախագծում եղած բաժինների, գլուխների եւ հոդվածների քանակից, ՀՀ Սահմանադրության նախագիծը սկզբունքորեն բաղկացած է լինելու 2 մասից.

ա. Առաջին մասում ամրագրվում են հայ ժողովրդին (ինչպես նաեւ ՀՀ տարածքում բնակվող ազգային փոքրամասնություններին) եւ ՀՀ քաղաքացիներին (ինչպես նաեւ ՀՀ տարածքում գտնվող օտարերկրացիներին եւ քաղաքացիություն չունեցող անձանց) պատկանող բնական ու անօտարելի իրավունքները։

բ. Երկրորդ մասում հիմնադրվելու են այն պետական ու իրավական կառուցակարգերը (մեխանիզմները), որոնք կոչված են ապահովելու (աջակցելու, նպաստելու) այդ իրավունքների եւ ազատությունների արդյունավետ իրականացումը։

4. Նախագծի առաջին մասի հիմքում պետք է դրվեն հետեւյալ սկզբունքային դրույթները.

ա. Հայ ժողովրդի ազատ ինքնորոշման իրավունքը, որպես նրան պատկանող բնական ու անօտարելի իրավունք, ընդգրկում է նրա հայրենիքին պատկանող պատմաաշխարհագրական ամբողջ տարածքը։ Խոսքը հայ ժողովրդի պոտենցիալ իրավունակության մասին է, ազգային պետականություն հիմնադրելու իր հայրենիքին պատկանող պատմաաշխարհագրական ամբողջ տարածքում։ Նման իրավասությամբ օժտված են աշխարհի բոլոր ժողովուրդները (ազգերը)։

Այն դեպքում, երբ տվյալ ազգի հայրենիքին պատկանող պատմաաշխարհագրական տարածքը գտնվում է նրա իրավաբանական եւ փաստացի տնօրինությունից դուրս, դրա սահմանադրական ամրագրման անհրաժեշտությունը վերանում է։ Հակառակ դեպքում այն դառնում է անհրաժեշտ, ինչպես դա արվել է Գերմանիայի Դաշնակցային Հանրապետության Սահմանադրությունում։

բ. Հայ ժողովրդի փաստացի հնարավորությունը (գործունակությունը) ազգային պետականություն հիմնադրելու իր հայրենիքի պատմաաշխարհագրական տարածքի այն մասերում, որոնք գտնվում են նրա իրավաբանական եւ փաստացի տնօրինության ներքո։

գ. Հայ Դատի (եւ պահանջատիրության) արդարացի լինելը ու դրա լուծման համար միջազգային իրավական բավարար հիմքերի առկայությունը։

դ. Հայ ժողովրդի ակամա աշխարհասփյուռ վիճակը, մեկ միասնական ազգային պետականության շուրջ համախմբվելու հայերի բազմադարյան իղձը եւ նման միավորման սահմանադրական հիմքերի ստեղծման անհրաժեշտությունը։

ե. Հայազգի յուրաքանչյուր անձ, անկախ իր բնակության վայրից եւ ունեցած այլ քաղաքացիությունից, բացառապես իր կամարտահայտման ուժով ձեռք է բերում ՀՀ քաղաքացիություն։

5. Լիակատար ժողովրդաիշխանությունը։ Ժողովուրդը, որպես ամեն մի իշխանության միակ աղբյուր եւ լիակատար տեր, ժողովրդին պատկանող իշխանության առաջնայնությունը, պետության, նրա մարմինների եւ պաշտոնատար անձանց ստորադաս եւ ծառայական բնույթը, դրանք ժողովրդին պատկանող իշխանության իրականացման միջոց լինելը։

6. Ազգի, ժողովրդի եւ մարդու բնական եւ անօտարելի իրավունքների անխզելի միասնությունը։

7. ՀՀ Սահմանադրությունում պետք է ամրագրվեն ժամանակակից միջազգային իրավունքում արտացոլված մարդու բոլոր բնական իրավունքները ու ազատությունները եւ դրանց ապահովման երաշխիքները։

Այս խնդրում անհրաժեշտ է ապահովել մարդու հիմնական իրավունքների եւ ազատությունների պաշտպանությունն ապօրինի եւ անհիմն սահմանափակումներից։ Ռազմական կամ այլ արտակարգ դրության պայմաններում նման սահմանափակումները կարող են ձգվել ժողովրդավարության ապահովման պահանջների խստիվ հաշվառմամբ եւ միայն միջազգային իրավունքի չափանիշներին համապատասխան։

8. Մարդու (քաղաքացու) սահմանադրական իրավունքները եւ ազատություններն ամրագրելիս անհրաժեշտ է հաշվի առնել, որ բացի բնականոն վիճակից, մարդը կարող է գտնվել նաեւ իր համար անբարենպաստ պայմաններում՝ զրկված լինել ազատությունից կամ գտնվել հանցանք կատարելու կասկածյալի վիճակում։ Վերջին դեպքերում մարդը պետք է ապահովված լինի լրացուցիչ իրավունքներով եւ երաշխիքներով։

9. Մարդու իրավունքները, ազատությունները եւ պարտականություններն ամրագրելիս ապահովվում է «Մարդն ազատ է անելու այն ամենը, ինչն ուղղակիորեն արգելված չէ օրենքով» սկզբունքի հետեւողական կիրառումը։

10. ՀՀ Սահմանադրությամբ պետք է հիմնադրվի ժողովրդավարական, իրավական եւ սոցիալական պետություն։ Պետության, նրա մարմինների եւ պաշտոնատար անձանց սահմանադրական կարգավիճակի հիմքում ընկած է «Պետությունը, նրա մարմինները եւ պաշտոնատար անձինք իրավասու են կատարելու միայն այնպիսի գործողություններ, որոնց կատարման համար ուղղակիորեն լիազորված են օրենքով» սկզբունքը։

11. Պետական եւ իրավական կառուցակարգերի (մեխանիզմների) հիմքում ընկած է իրավական պետության գաղափարը, որի կարեւորագույն սկզբունքներն են ժողովրդի եւ յուրաքանչյուր մարդու կամքը եւ շահերն արտահայտող օրենքի գերակայությունը եւ պետության, նրա մարմինների ու պաշտոնատար անձանց համապատասխան իրավական, ներառյալ դատական պատասխանատվությունը, իշխանությունների տարանջատվածությունը եւ փոխադարձ հակակշռելիությունը՝ որպես ժողովրդին եւ մարդուն պատկանող բնական եւ անօտարելի իրավունքների ապահովման գրավականի։

12. Ժողովրդի եւ մարդու իրավունքների եւ ազատությունների իրականացման երաշխիքներ եւ կառուցակարգեր (մեխանիզմներ) սահմանելիս անհրաժեշտ է ղեկավարվել «Պետություն առավել այնքան, որքան անհրաժեշտ է, քաղաքացիական հասարակություն այնքան, որքան հնարավոր է» սկզբունքով։

13. Քաղաքացիական հասարակությունը, դիտարկելով որպես ժողովրդի եւ մարդու իրավունքների եւ ազատությունների իրականացման գլխավոր եւ պետության անմիջական միջամտությունից զերծ ոլորտ, նախագծում պետք է սահմանվեն դրա անմիջական հաստատությունների սահմանադրական կարգավիճակները։ Ըստ որում, կայացյալ քաղաքացիական հասարակության ստեղծումը դիտարկվում է որպես հայոց ազգային պետականության կայացման հիմնահարցի անբաժանելի մասը։ Մասնավորապես, ՀՀ-ում իրական բազմակուսակցական քաղաքական համակարգ կարող է կազմավորվել միայն այն դեպքում, երբ պետական իշխանության եւ տեղական ինքնակառավարման ներկայացուցչական մարմինների ընտրությունները կատարվեն բազմակուսակցական-համամասնական ընտրական համակարգով։

14. Ժողովրդին պատկանող իշխանության իրականացման պետական եւ իրավական կառուցակարգի (մեխանիզմի) գլխավոր օղակներն են.

ա. Անմիջական ժողովրդաիշխանության ձեւերը՝ համաժողովրդական եւ տեղական հանրաքվեները ու պետական իշխանության եւ տեղական ինքնակառավարման ներկայացուցչական մարմինների եւ պաշտոնատար անձանց ընտրությունները։

բ. Ներկայացուցչական ժողովրդավարության իրականացումն ընտրովի մարմինների եւ պաշտոնատար անձանց միջոցով։

Այս կամ այն կառուցակարգի գործադրումը պայմանավորված է լուծման ենթակա հարցի բնույթով եւ ժողովրդին այդ լուծումներին առավել չափով մասնակից դարձնելու անհրաժեշտությամբ։ Կարեւոր խնդիր է կայուն իրավական հիմքեր ամրագրել համաժողովրդական, տեղական հանրաքվեների անցկացման համար։

15. Օրենսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանությունները սահմանադրությամբ տրամադրված իրենց լիազորությունների շրջանակներում գործում են ինքնուրույն, առանց անմիջականորեն միջամտելու մեկը մյուսի գործունեությանը եւ փոխադարձաբար հակակշռում են միմյանց։

16. ՀՀ նախագահը պետք է չունենա առաջնային մանդատ եւ պետք է ընտրվի ոչ միայն Ազգային խորհրդի կողմից։

17. Տեղական ինքնակառավարումը Սահմանադրությամբ իրեն վերապահված լիազորությունների շրջանակներում անկախ է կենտրոնական իշխանությունից, գործում է ինքնուրույն եւ իրավասու է լուծելու տեղական նշանակություն ունեցող բոլոր հարցերը՝ համապետական շահերի հաշվառմամբ։

18. Տեղական ինքնակառավարման միավորների համակարգում առանձնացվում են.

ա. բնակավայրերը (գյուղ, ավան, քաղաք),

բ. տարածքային միավորը՝ շրջանն է։

Տեղական ինքնակառավարման ներկայացուցչական մարմիններն են գյուղական, քաղաքային, շրջանային խորհուրդները, գործադիր մարմիններն են գյուղապետերը, ավանապետերը, քաղաքապետերը, շրջանային գործադիր մարմինները։ Խորհուրդները վերահսկում են գործադիր մարմինների գործունեությունը։

19. Օրենսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանությունների տարանջատվածության եւ փոխադարձ հակակշռելիության, տեղական ինքնակառավարման ինքնուրույնության, ինչպես նաեւ սահմանադրական հարաբերությունների բոլոր մասնակիցների լիազորությունների ապահովման երաշխիքն անկախ եւ անաչառ Սահմանադրական դատարանն է։

20. Նպատակահարմար է հիմնադրել դատական մարմինների երկաստիճան համակարգ։

21. Նախագիծը շարադրելիս ապահովվում է նրա ներքին կառուցվածքի եւ յուրաքանչյուր բաղադրամասի շարադրանքի տրամաբանական կապակցվածությունը, ամփոփվածությունը եւ լիակատարությունը, հանրահասկանալի բառերի եւ նվազագույն քանակի հատուկ իրավաբանական տերմինների գործածությունը միանշանակ իմաստով, միայն այն բառերի եւ արտահայտությունների օգտագործումը, որոնք ընկալվել եւ հավանության են արժանացել բոլորի կողմից։

Պետք է մշտապես հիշել, որ նախագիծը գրվում է ոչ թե մասնագետ իրավաբանների, այլ ժողովրդի համար, այստեղից էլ նախագծի լեզվի մատչելիության առաջադրվող բարձր պահանջները։

ՀՅԴ, ՀՌԱԿ, ՀՀԿ, ՀԴԿ, ՍԻՄ

Անդրադարձ

Բարեխիղճ եղեք, երբ պատմությունից եք խոսում

Այս տարվա հունիսի 23-ին «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթում Արմենուհու թողարկած «Ախալցխայի հերոսամարտի 75-ամյակը» նյութից, որի հեղինակն է պարոն Լեւոն Կանցյանը, տեղեկացա, որ «այս օրերին Ախալցխայի հասարակությունը, երեւանաբնակ ախալցխացիները, ամբողջ Ջավախքը» նշում են Ախալցխայի հերոսական ինքնապաշտպանության 75-ամյակը։ Լուրն անչափ ուրախալի է։ Վերջապես, տասնամյակներ հետո մեր ժողովրդի պատմության հերոսական էջերը, որոնք երկարատեւ բռնատիրության ժամանակներում թաղված էին թանձր խավարում, ստանում են համաժողովրդական ճանաչում։ Ես կրկնակի ուրախ եմ, որովհետեւ հերոսամարտի մասսայականացման գործում ունեմ նաեւ իմ համեստ ներդրումը։

1968 թ. սկզբներին Բոգդանովկայի (այժմ Նինոծմինդայի) շրջանի Սաթխա գյուղում իմ նախաձեռնությամբ հանդիսավոր պայմաններում հարյուրավոր սաթխացիների եւ մի քանի տասնյակ գյուղի պաշտպանների մասնակցությամբ նշվեց Սաթխայի հերոսամարտի 50-ամյակը։ 1986 թ. սկսած «Բանբեր Հայաստանի արխիվների» ամսագրում, «Խորհրդային Հայաստան», «Ուրբաթ», «[illegible]» եւ այլ թերթերում մեկ տասնյակից ավել բավականին ծավալուն հոդվածներ եմ տպագրել նվիրված 1918 թ. Ախալցխայի եւ Ախալքալաքի գավառների հերոսական ինքնապաշտպանությանը։ Վերջապես, 1992 թ. վերջերին լույս տեսավ իմ երկար տարիների տքնաջան ու լարված աշխատանքի արգասիքը՝ «Ախալցխայի եւ Ախալքալաքի գավառների 1918-ի ինքնապաշտպանությունը» ուսումնասիրությունը, որի տպաքանակի առյուծի բաժինն իրացվեց 1992 թ. աշնանը եւ ձմռանը Ջավախքում եւ Ախալցխայում։ Այն վաճառվում է նաեւ Երեւանում, Աբովյանում, Գյումրիում եւ այլուր։

Որքան հաճելի էր լուրը, ցավոք, նույնքան հակառակ զգացում էլ առաջացրեց հոդվածի տեքստը, որը հագեցած է բազմաթիվ կոպիտ սխալներով։ Ինչպես երեւում է, հաղորդագրության հեղինակ պրն. Լ. Կանցյանը վատ է պատկերացնում նյութին։ Նա ծանոթ չէ իմ վերոհիշյալ գրքին, որը միակն է այդ բնագավառում։ Եթե նա կարդացած լիներ այն, ապա, հավանաբար, այդ արտառոց սխալները թույլ չէր տա եւ նյութին խորատեղյակ ընթերցողների մոտ չէր առաջացնի տհաճության զգացում (թերեւս, ինչպես երեւում է տեքստի որոշ հատվածներից, ինչ-որ չափով տեղյակ է Կ. Ղաֆադարյանի եւ իմ որոշ հոդվածների նյութին)։

Համոզված եմ, որ նա չի օգտվել նաեւ իր թված ախալցխացի եւ ախալքալաքցի մեծերից (Գ. Սանանդյան, Ստ. Սալխասյանց, Եր. Սիմոնյան եւ այլք), որոնք, բացի Կ. Ղաֆադարյանից, տպագիր հոդված կամ աշխատություն չունեն հրատարակած, որովհետեւ նրանք խորհրդային բռնատիրության պայմաններում հասկանալի եւ պարզ պատճառներով Ախալցխայի (ինչպես եւ Ախալքալաքի) հերոսամարտի մասին նյութեր չէին կարող տպագրել։ Պրոֆ. Կ. Ղաֆադարյանի հոդվածն էլ տպագրվել է նրա մահից 12 տարի հետո, 1988 թ.։

Պրն. Կանցյանը 1918 թ. Ախալցխայի հերոսամարտի բեմային անդրադարձող մեծերի թվում նշում է նաեւ Վահան Տերյանին («[illegible]ներ է ծնել...») եւ գուսան Ջիվանուն («Երգ է հորինել...»)։ Վ. Տերյանը չնայած հեռավոր Մոսկվայում էր գտնվում այդ ժամանակ եւ հայտնի են նրա [illegible], բայց գոնե ինքնապաշտպանության ժամանակակից է... [illegible] Ջիվանու հարգում է։ Պրն. Լ. Կանցյանի կարծիքով 1909 թ. վախճանված մեծն Ջիվանին հանկարծ 1918 թ. հայտնվում է Ախալցխայում եւ 1918 թ. հերոսամարտին վերաբերող երգեր է հորինում... Կարելի էր նաեւ այստեղ վերջակետ դնել, բայց շարունակենք թվել պրն. Լ. Կանցյանի նաեւ մյուս «պատմական հայտնագործությունները»։ Ըստ նյութի հեղինակի, հերոսամարտը տեւել է 7 ամիս՝ 1917 թ. վերջերից մինչեւ 1918 թ. հուլիսի վերջերը։ Իսկ թուրքերի տիրապետությունը քաղաքում եւ գավառում տեւել է 8 ամիս, այսինքն, ինչպես ինքն է ասում, մինչեւ Գերմանիայի պարտությունը։

Երբ դիմում ենք պարզ թվաբանությանը, պարզվում է, որ հերոսամարտը եւ թուրքերի տիրապետությունը միասին տեւել է 15 ամիս։ Այսինքն, Գերմանիան իր պարտությունը ճանաչել է ոչ թե 1918 թ. նոյեմբերի 11-ին, այլ 1919 թ. մարտի վերջին... Իսկ ո՞րն է պատմական ճշմարտությունը։ Ախալցխայի հերոսամարտն սկսվել է 1917 թ. դեկտեմբերի 27-ին եւ ավարտվել է 1918 թ. մայիսի 23-ին (նոր տոմարով՝ հունիսի 5-ին)։ Այն տեւել է ուղիղ 5 ամիս։ Թուրքական զորքերը քաղաք են մտել մայիսի 26-ին (ն. տ. հունիսի 8-ին) եւ նրանց տիրապետությունը տեւել է մինչեւ նոյեմբերի վերջերը՝ մոտ 6 ամիս։

Ըստ պրն. Լ. Կանցյանի, Ածղուրում մարտի 6-ի դեպքերի ժամանակ թուրքերը մի խումբ հայ զինվորների «թաքստոցներից հայտնաբերեցին եւ ոչնչացրին...»։ Իրականությունն այլ է։ Ածղուրում դարանակալած թուրքերը, որոնք ծուղակ էին սարքել Բորժոմից զենք ու զինամթերք տեղափոխող հայ զինվորների համար՝ փակելով ճանապարհը, իրենց թաքստոցներից կրակ բացելով ճանապարհը բացող հայ զինվորների վրա, սպանում են նրանցից 9-ին, 7-ին վիրավորում եւ 10-ին գերում...

Ախալցխայի գավառում կար 16 հայկական գյուղ, որոնցից 15 գյուղերը քաղաքի հետ միասին շրջապատման մեջ էին։ Ի՞նչ աղբյուրների հիման վրա հեղինակը տասնյակ հայկական գյուղեր է ներկայացնում շրջափակման մեջ...

Օղալթիկլայի ենթաշրջան չկար, ինչպես կարծում է պարոնը, այլ կար Օղալթիկլայի գյուղական հասարակություն։

Գավառի ենթաշրջաններն երեքն էին՝ Քոբլիանի, Ուռավելի եւ Ածղուրի...

Սխալները շատ են, բայց այսքանը բավական է։

ԱՐՏՅՈՒՐ ՍԱՆՈՍՅԱՆ
Պատմ. գիտ. թեկնածու

digitised by A.R.A.R.@

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԳԱՂԱՓԱՐԸ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Դարասկզբին հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարում ձեւավորված Ռամկավար ազատական կուսակցությունը Հայաստանում անկախության հռչակումից հետո վերահաստատվել է Հայաստանում եւ օր-օրի կազմակերպորեն ամրապնդվելով, լծվել է ժողովրդի կյանքի հիմնահարցերի լուծմանը: Արդեն կայացել են այդ կուսակցության առաջին եւ երկրորդ պատգամավորական ժողովները, ընդունվել են կուսակցության ծրագիրը եւ կանոնադրությունը, որոնք շուտով կհրապարակվեն մամուլում: Սակայն, ցավոք, դեռեւս ոչ բոլորն են տեղյակ ՌԱԿ-ի նպատակներին եւ գործունեությանը: Օրերս ՌԱԿ Հանրապետական վարչության հավանությանն արժանացած Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության նախագծի հրապարակումը («Ազգ», 5.8.93) որոշ չափով անուղղակիորեն լրացնում է այդ բացը: Այդ նախագծում արտացոլված են ռամկավար ազատական՝ լիբերալ-դեմոկրատական մոտեցումները հայ ժողովրդի անցյալի, ներկայի եւ ապագայի վերաբերյալ, իրավաբանական ձեւակերպում է ստացել ՌԱԿ-ի գործունեության գլխավոր նպատակը՝ հետեւողականորեն պայքարել ժողովրդի եւ յուրաքանչյուր մարդու ազատ, անվտանգ, բարեկեցիկ եւ արժանապատիվ կյանքի համար: Նախագիծը հնարավորություն է ընձեռնում ամբողջական պատկերացում կազմել մեր ժողովրդի կյանքում ռամկավար ազատական գաղափարախոսության դերի եւ ՌԱԿ-ի առաքելության մասին: Այս հրապարակումով սկսվող իրավագիտության դոկտոր ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆԻ հոդվածաշարը նպատակ է հետապնդում ՀՀ Սահմանադրության ՌԱԿ-ի նախագծի վերլուծության հիման վրա պարզաբանել պետական անձանց եւ Սահմանադրության վերաբերյալ ռամկավար ազատական գաղափարախոսության էությունը եւ լուսաբանել նրա ժողովրդավարական, ազգային եւ մարդասիրական բնույթը:

Սահմանադրություն

Ազատականությունը եւ սահմանադրականությունը

Սահմանադրությունը, որպես քաղաքական-իրավական ուղղություն ծնունդ է առել ավատատիրական դասային արտոնությունների եւ խավային խտրականության դեմ կենաց ու մահու պայքարի ելած մարդու ազատական գաղափարներից: Դեռեւս ճորտատիրության կապանքներում տառապող մարդն իր ազատական մտածողությամբ վճռականորեն մերժեց ամեն մի սոցիալական անհավասարություն եւ աշխարհին ազդարարեց, որ ինքն ազատ է ի ծնե՝ օժտված բոլորի հետ հավասար բնական ու անօտարելի իրավունքներով եւ ազատություններով: Դրանով իսկ ազատականությունը որպես գաղափարախոսություն ձեւավորվեց բոլոր մարդկանց համար կյանքի իրավահավասար պայմաններ պահանջող ազատ անհատի դավանանքից:

Իր այդ դեռեւս նախնական տեսքով ազատականությունը հռչակեց իր անվերապահ հավատն ազատ եւ իրավահավասար մարդու կարողությունների նկատմամբ եւ համոզմունքը, որ ավատատիրական կապանքներից ազատագրված լիիրավ մարդը ուրիշ մարդ-անհատների հետ իրավահավասարության պայմաններում իր ստեղծարար նախաձեռնությամբ եւ ազատ գործունեությամբ կարող է ապահովել ժողովրդի եւ յուրաքանչյուր անհատի բարեկեցիկ եւ արժանապատիվ կյանքը: Այստեղից էլ ազատականության կարեւորագույն պահանջը՝ հասարակության բոլոր անդամների համար հաստատել կյանքի ընդհանուր եւ հավասար կանոններ եւ անշեղորեն գործադրել դրանք:

Դա փաստորեն սահմանադրականության պահանջ է, քանի որ Սահմանադրությունը՝ երկրի հիմնական օրենքը, այլ բան չէ, քան բոլորի համար միասնական եւ համապարտադիր կանոնների համակարգ, որի շրջանակներում յուրաքանչյուր մարդ, մյուսների հետ իրավահավասար պայմաններում, հնարավորություն է ստանում պայքարելու իր ազատ, բարեկեցիկ եւ արժանապատիվ կյանքի համար: Այսպիսով, սահմանադրականությունը երեւան եկավ որպես ազատական գաղափարների իրավական դրսեւորում, մարդու բնածին ազատության եւ հավասարության իրավական ամրագրման ուղին:

Սահմանադրականությունը, ծնվելով ազատականությունից, դարձավ վերջինիս անբաժան ուղեկիցը. այդ գաղափարախոսությանը տրամադրեց մարդկանց ազատության եւ հավասարության ապահովման իրավական հնարավորություններ՝ հազարամյակների ընթացքում ձեւավորված եւ կատարելագործված իրավաբանական մեթոդների, եղանակների ու հնարքների իր հարուստ զինանոցը: Արդյունքում ազատականությունը միաձուլվեց քաղաքացիության, օրինականության, իսկ ավելի ուշ նաեւ իրավական պետության կենարար գաղափարները:

Ազատականությունը եւ սահմանադրականությունը մեկընդմիշտ ժխտեցին մարդու որպես պետական իշխանության հպատակի կարգավիճակը եւ դրա փոխարեն ու ի հակադիր դրա հռչակեցին եւ հիմնավորեցին **քաղաքացիությունը** որպես ազատ եւ լիիրավ մարդու կարգավիճակ: Քաղաքացին արդեն ոչ թե պետական իշխանության ներգործության հպատակ-օբյեկտ էր, որը սոսկ պարտականություններ ուներ պետության հանդեպ, այլ նրա իրավահավասար քաղաքացի-սուբյեկտ: Ազատականությունը եւ սահմանադրականությունը ելնում են անհատ-պետություն կապի երկկողմանի եւ իրավական բնույթից, որի ուժով թե՛ անհատը, թե՛ պետությունը միմյանց հանդեպ ունեն իրավունքներ եւ պարտականություններ, ազատ են իրենց իրավունքներն իրագործելիս եւ պատասխանատու են սեփական պարտականությունների կատարման համար: Միմյանց հանդեպ իրենց պարտականությունները չկատարելու կամ թերի կատարելու դեպքում թե՛ անհատը, թե՛ պետությունը ենթակա են իրավական, ներառյալ դատական, պատասխանատվության:

Ավելին, ազատականությունը եւ սահմանադրականությունն անհատ-պետություն հարաբերություններում գերապատիվ եւ որոշիչ դերը հատկացնում են անհատին, ընդգծում են մարդու բնական եւ անօտարելի իրավունքների եւ ազատությունների առաջնայնությունը, գտնում, որ պետության գլխավոր առաքելությունն այդ իրավունքների եւ ազատությունների ապահովումն է:

Ազատական պատկերացումների համաձայն, պետությունը չունի այլ առաքելություն, քան մարդուն եւ ժողովրդին ծառայելը, նրանց ազատ, անվտանգ, բարեկեցիկ եւ արժանապատիվ կյանքն ապահովելը: Պետության գոյությունն իմաստ է ստանում հենց այդ անհրաժեշտության շրջանակներում, ուստի ազատականությունը վճռականորեն մերժում է մարդու մասնավոր կյանքին պետական ամեն մի միջամտություն: **«Պետություն սոսկ այնքան, որքան անհրաժեշտ է մարդու ազատ, անվտանգ, բարեկեցիկ եւ արժանապատիվ կյանքի ապահովման համար: Ո՛չ ավելի, ո՛չ պակաս»**, ահա պետության վերաբերյալ ազատական համադրույթի (կոնցեպցիայի) գլխավոր սկզբունքը: Ազատականության համար մարդու մասնավոր՝ անձնական եւ ընտանեկան կյանքը բարձրագույն սոցիալական արժեք է, իսկ դրա հիմքը կազմող մասնավոր սեփականության իրավունքն անձեռնմխելի եւ անօտարելի է մարդուց: Մարդու մասնավոր կյանքին ամեն մի միջամտություն՝ պետական թե ոչ պետական, ազատականությունը դիտում է որպես նրան ազատությունից զրկելու փորձ:

Դրան հակառակ, ազատականությունը հանդես է գալիս որպես պետության անհարկի միջամտությունից ձերբազատված քաղաքացիական հասարակության կառուցման ջատագով, որի ռամկավարական (ժողովրդավարական) արժեքները եւ հաստատությունները ազատականությունը հռչակում է որպես մարդ-անհատի ազատության ապահովման գլխավոր գրավական: Սեփականության բազմաձեւություն եւ բոլոր ձեւերի հավասար իրավական պաշտպանություն, ձեռնարկատիրական եւ օրենքով չարգելված տնտեսական այլ գործունեության ազատություն, առողջապահության, սոցիալական ապահովության, կրթության, գիտության եւ մշակույթի պետության միջամտությունից զերծ համակարգերի ազատ զարգացում, երաշխավորված ազատ ստեղծագործության եւ դասավանդման իրավունք, պետության անհարկի միջամտությունից անկախ զանգվածային լրատվական միջոցներ, գրաքննության արգելում, քաղաքացիների միավորման ազատություն՝ ահա քաղաքացիական հասարակության նկատմամբ ազատական դիրքորոշման գլխավոր բնութագրերը:

Պետականության խնդրում ազատական հայեցակետն ավելի ուշ հարստանալով ռամկավարական գաղափարներով, վերածվեց ժողովրդի՝ որպես պետական իշխանության լիակատար տիրոջ, դրա միակ աղբյուրի սկզբունքին, որն ընկած է մեր ժամանակի առաջատար երկրների սահմանադրությունների հիմքում:

Ազատականությունը եւ սահմանադրականությունն անբաժանելի են **օրինականությունից**՝ օրենքի առջեւ բոլորի՝ թե՛ մարդկանց, թե՛ պետության եւ թե՛ նրա մարմինների ու պաշտոնատար անձանց հավասարությունից: Օրինականության սկզբունքը ոչ այլ ինչ է, քան մարդկանց հավասարության ազատական գաղափարի վերածվելը երկրի հիմնական օրենքում ամրագրված իրավունքի սկզբունքի՝ «Մարդիկ ծնվում են ազատ եւ հավասար» ազատական հիմնադրույթը ստանալով սահմանադրական ձեւակերպում, վերածվում է «Օրենքի եւ դատարանի առջեւ բոլորը հավասար են» սկզբունքի:

Ավելի ուշ, միահյուսվելով մարդու որպես քաղաքացու պատկերացման եւ ազատականության մյուս գաղափարների հետ, օրինականության սկզբունքը դարձավ իրավական պետության համադրույթի առանցքը:

Ռամկավարությունը եւ Սահմանադրությունը

Ազատականությունն իր ծագման պահից օրգանապես կապված է եղել ռամկավարության (ժողովրդավարության) հետ եւ կազմել է վերջինիս կենսագործության հիմնաքարը:

Միաժամանակ, ռամկավարության մեջ դրսեւորվել է ազատականության մարդասիրական բովանդակության ամբողջ հարստությունը՝ օրակարգի հարց է դարձել ոչ միայն առանձին մարդ-անհատի, այլեւ բոլոր մարդկանց՝ ամբողջ ժողովրդի ազատ, անվտանգ, բարեկեցիկ եւ արժանապատիվ կյանքի պահանջը:

Ռամկավարության մեջ ազատականությունը հաղթահարում է մարդ-անհատի մենակության պատնեշները եւ հանդես է գալիս որպես բոլորի երջանկության համադրույթ. չկա անհատական մարդկային արժանապատվություն, եթե արժանապատիվ կյանքից զուրկ է քո ժողովուրդը, մարդ-անհատի բարեկեցությունը ժողովրդի բարեկեցիկ կյանքի անբաժանելի մասն է, մարդն իրական ազատություն է ձեռք բերում միայն ազատ ժողովրդավարական պետության պայմաններում:

Ռամկավար-ազատական համադրույթում առաջին պլանի վրա էր մղվում ժողովրդի եւ մարդու իրավունքների եւ ազատությունների անբաժանելի միասնության, ընդհանուրի եւ յուրաքանչյուր անհատի մարդկային կյանքի ապահովման պահանջը, դրսեւորվում են մարդու անխզելի կապերը հարազատ ժողովրդի հետ, ընդհանուրի կյանքն ստանում է մարդկային իմաստավորում, ազատականությունը վերածվում է ընդհանուրի բարեկեցիկ, ազատ ու արժանապատիվ կյանքի գաղափարախոսության:

Ընդգծելով մարդ-անհատի կապն իրեն ծնող ժողովրդի հետ, ռամկավարությունն ազատականությանը հաղորդում է ազգային ուղղվածություն եւ ուշադրություն է բեւեռում ոչ միայն անհատի, այլեւ ազգի ազատ ինքնորոշման իրավունքի խնդրի վրա: Եթե զուտ ազատական համադրույթը ելնում էր մարդ-անհատից, ռամկավարականը՝ ժողովրդից, ապա ռամկավար-ազատական ամբողջական համադրույթը ելնում է թե՛ մարդու եւ թե՛ ժողովրդի ազատ ինքնորոշման գաղափարից՝ դրանում տեսնելով անհատի եւ ընդհանուրի շահերի միասնությունը, մի խնդիր, որն իր լուծումն է գտել ժամանակակից ժողովրդավարական սահմանադրություններում:

Այսօրվա քաղաքակիրթ երկրների սահմանադրությունների թերեւս ամենից բնորոշ գիծը ժողովրդի եւ յուրաքանչյուր մարդու բնականոն կյանքի ռամկավար ազատական հիմքերի իրավական ամրագրումն է, նրանց բնական եւ անօտարելի իրավունքների հռչակումն ու դրանց իրականացման երաշխիքների ապահովումը: Ռամկավար ազատական պատկերացմամբ, Սահմանադրությունը պաշտոնական հաստատագիր է մարդու եւ ժողովրդի բնական ու անօտարելի իրավունքների եւ դրանց արդյունավետ իրականացման համար՝ պետական եւ իրավական կառուցակարգերի մասին:

Ելնելով մարդու եւ ժողովրդի իրավունքների եւ ազատությունների առաջնայնությունից, ռամկավար-ազատականությունը պետության հիմնադրումը, նրա կայացումը, պետական եւ իրավական կառուցակարգերի ամբողջ համակարգը դիտում է որպես մարդու եւ ժողովրդի իրավունքների ու ազատությունների կենսագործման միջոց եւ իր սահմանադրական գաղափարները ծառայեցնում է այդ նպատակին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆ

Մեր հանրապետության քաղաքական, տնտեսական, սոցիալական եւ մշակութային կյանքի զարգացման ներկա փուլում, երբ օրակարգի հարց է՝ դարձել երկրի հիմնական օրենքի ընդունումը, ՌԱԿ-ը իր պարտքը համարեց ժողովրդի դատին ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության իր նախագիծը, այն դիտելով որպես անհրաժեշտ եւ օրինաչափ քայլ քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրության միացյալ նախագծի ստեղծման ճանապարհին:

Այս հանգամանքը կարեւորում է ՌԱԿ-ի նախագծում տեղ գտած գաղափարների եւ դրույթների լուսաբանումը, որը կտպագրվի սույն հոդվածաշարի հաջորդ մասերում. ■

Անհրաժեշտ զրույց հոդվածաշարի հեղինակի հետ

Իրավագիտության դոկտոր, երկար տարիներ Երեւանի համալսարանի պետական եւ միջազգային իրավունքի ամբիոնի վարիչ, 1988-90 թթ. ՀՀ գլխավոր դատախազ Վլադիմիր Նազարյանին հարկ չկա ներկայացնելու ընթերցողներին: Հայ հասարակությանը նա առավել հայտնի դարձավ հատկապես 1988-ից հետո: Նրա անվան հետ են կապում 1988-ին «Ղարաբաղ» կոմիտեի ձերբակալությունը: Ինքը այլ կարծիքի է այդ հարցում: Ինչեւէ, բուռն գործունեությունից հետո որոշ ժամանակ մնալով ստվերում, Վլադիմիր Նազարյանի անունը դարձյալ ուշադրության կենտրոնում հայտնվեց՝ կապված Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության նախագծերի հետ: Թերթը նրան դիմեց որոշ պարզաբանումներ ստանալու խնդրանքով:

«ԱԶԳ» - Հայտնի է, որ դուք եք կազմել ՀԺԴ-ի հավանությանն արժանացած ՀՀ Սահմանադրության նախագիծը, ձեր մասնագիտական խորհուրդներով օգնել եք ՌԱԿ-ի նախագծի ստեղծմանը եւ այժմ էլ ակտիվորեն մասնակցում եք հինգ ընդդիմադիր կուսակցությունների համատեղ ջանքերով ստեղծվող քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրության միացյալ նախագծի մշակման աշխատանքներին: Դուք կուսակցակա՞ն եք, կամ ինչո՞ւ եք բացատրում տարբեր կուսակցություններին ձեր կողմից ցույց տրվող աջակցությունը:

Վ.Ն. - Փորձեմ պատասխանել ձեր հարցերին: Նախ կուսակցական պատկանելության մասին: Ես իմ սերնդի զգալի մասի նման եղել եմ ԽՄԿԿ անդամ: Այժմ անկուսակցական եմ եւ մտադիր չեմ որեւէ կուսակցության անդամագրվելու: Կարծում եմ, նման մեկ թեկուզ ձախողված փորձը բավական է: Ինչ վերաբերում է ՀՀ Սահմանադրության նախագծի կազմման հարցում ՀԺԴ-ին եւ ՌԱԿ-ին աջակցելուն, ապա դա համարում եմ իմ, որպես հայ մասնագետի, քաղաքացիական պարտքը: Ես խորին հարգանք ունեմ դարավոր ուղի անցած հայ ազգային-ավանդական կուսակցությունների նկատմամբ եւ կիսում եմ նրանց մտահոգությունը սովի եւ թշվառության մատնված իմ ժողովրդի ճակատագրի համար: Բնական է, որ իմ պարտքն եմ համարում ունեցածս համեստ գիտելիքների չափով օգնել նրանց իրավական հարցերում: Նույնը վերաբերում է նաեւ մյուս կուսակցություններին: Մասնավորապես ես այս հոդվածաշարում ցանկանում եմ մեր ընթերցող հասարակությանը տեղյակ պահել այն վճռորոշ դերի մասին, որ խաղացել է լիբերալիզմը՝ ազատականությունը, մարդկության սահմանադրական մտքի ձեւավորման եւ սահմանադրությունների ստեղծման գործում:

digitised by A.R.A.R.@

Գերմանիա

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՓՈԽԵ՞Լ, ԹԵ ՉՓՈԽԵԼ

Դեռ երկու Գերմանիաների միավորումից շատ առաջ հարցեր էին առաջացել, որոնք պահանջում էին 1949-ին ընդունված Սահմանադրության վերանայում: Միացումն ավելի հրամայական դարձրեց այդ պահանջը: Չէ՞ որ երկու տարբեր կառույցներ էին մերվում իրար:

Իսկ այժմ էլ Եվրոպայի հետ միությունը խիստ այժմեական է դարձրել այս հարցին: Բայց միեւնույն է, սայլը տեղից չի շարժվում, ոչինչ չի փոխվում:

Կանաչների կուսակցությունը մի շարք արեւելյան խմբակցությունների հետ միասին ցանկանում էր այս բոլոր հարցերը լուրջ քննարկման առարկա դարձնել, սակայն գաղափարն իսկույն «ճնշվեց»: Փոխարենը խորհրդարանը կազմեց 64 հոգուց բաղկացած մի հանձնախումբ, որի անդամների կեսը Բունդեսթագից (ստորին պալատ) էին, կեսն էլ Բունդեսռատից (վերին պալատ): Այս հանձնախումբը 18 ամիս շարունակ քննարկում էր, թե սահմանադրությունն ինչքանո՞վ կարիք ունի փոփոխության: Պարզվեց, որ շատ քիչ: Իշխող Քրիստոնյա-դեմոկրատական կուսակցությունը նույնիսկ այն կարծիքին է, որ ոչ մի փոփոխության էլ պետք չէ: Եւ եթե փոփոխության առաջարկներ լինեն, խորհրդարանը պետք է քննարկի դրանք հանձնախմբի պահանջով, հաջորդ տարվա ընթացքում: Իսկ հաջորդ տարին, ինչպես հայտնի է, ընտրությունների տարի է:

Ինչքան էլ տհաճ լինի արեւելյան մասի ատողների համար, փոփոխությունների հանդեպ այս անտարբեր վերաբերմունքը երեւի թե գալիս է վերամիավորման ձեւից: Եթե որպես առանձին պետություններ Արեւելյան եւ Արեւմտյան Գերմանիաները իրար հետ բանակցություններ վարած լինեին միության շուրջ, ապա սահմանադրության ապագա փոփոխությունները անհամեմատ շատ կլինեին: Բայց քանի որ Արեւելյան Գերմանիան, այսպես ասած, միանգամից «ընկավ Արեւմտյանի գիրկը», այն անմիջապես «կլանվեց» երկրորդի կողմից, համաձայն Արեւմտյան Գերմանիայի Սահմանադրության 23-րդ հոդվածի, որտեղ նշված է, թե միացման դեպքում այն «կկիրառվի նաեւ Գերմանիայի մյուս մասերում» (այսինքն՝ արեւելյան մասերում): Վերամիավորումից անմիջապես հետո, սակայն, այդ հոդվածն արագ «ջնջվեց» վստահեցնելու համար հարեւան պետություններին, թե ուրիշ նախկին գերմանական տարածքներ նույն «բախտին» չեն արժանանա: Այսպիսով, արեւելքցիները փաստի առաջ կանգնեցին, ընդունելով միանգամից կառավարման արեւմտյան համակարգը:

Այն բոլոր դեպքերում, երբ Արեւելյան եւ Արեւմտյան Գերմանիաների օրենքների միջեւ հակասություն է առաջանում, հարցը քննարկվում է Սահմանադրական դատարանի կողմից, որն էլ գրեթե միշտ առավելությունը տալիս է Արեւմտյանին եւ պահանջում դրա կիրառումը: 1992-ին, օրինակ, Բունդեսթագը աբորտի վերաբերյալ մի ընդհանուր որոշում կայացրեց, որն ավելի մոտիկ էր Արեւելյան Գերմանիայի օրենքին, սակայն դատարանն այս տարվա գարնանը պահանջեց, որ այն ավելի խստացվի եւ համաձայնեցվի Արեւմտյան Գերմանիայում գործող սովորությունների հետ:

Արտաքին քաղաքականությունն անշուշտ այլ բնագավառ է եւ կարող է բացառություն կազմել: Այժմ, երբ Գերմանիան ամբողջապես ինքնիշխան պետություն է, կանցլեր Քոլի կառավարությունն ու Գերմանիայի դաշնակիցները ցանկանում են, որ նրա բանակն ազատորեն մասնակցի ՆԱՏՕ-ի կամ ՄԱԿ-ի ամբողջ աշխարհով մեկ ծավալված գործողություններին: Մինչդեռ սոցիալ-դեմոկրատներն ու ազատ դեմոկրատներից մի քանիսը պնդում են, որ ներկա սահմանադրությունն այդ իրավունքը չի տալիս Գերմանիային: Չնայած Քոլն ինքը չի պաշտպանում այս տեսակետը, բայց նա էլ է գտնում, որ հանուն միասնականության որոշումները պետք է հստակեցված լինեն: Այնպես որ, կառավարության եւ ընդդիմության միջեւ ծավալված պայքարն այդ հարցում դեռեւս շարունակվում է: Այն, ինչպես նաեւ Մաաստրիխտի պայմանագրի հարցը (որն այժմ Սահմանադրական դատարանի քննարկմանն է ներկայացվում) համարվում են շատ կարեւոր եւ չեն վստահվում 60 հոգուց բաղկացած հանձնախմբին:

Իսկ ի՞նչ գործ է անում այդ հանձնախումբը: Այն «ոչնչացնում» է բոլոր բարեփոխումները, որոնք առաջարկված են եղել նախքան վերամիավորումը կամ Մաաստրիխտը: Սոցիալ-դեմոկրատները ցանկանում են Սահմանադրության մեջ որպես կառավարության քաղաքականության նպատակներ մտցնել բնության պահպանության եւ կանանց իրավունքների պաշտպանության հարցերը: Սակայն քրիստոնյա-դեմոկրատները մակերեսային մոտեցում ցուցաբերելով պնդում են, որ դրանք մնան հնարավորին չափ «աղոտ ու անորոշ»:

Կանաչներն ու մյուս խմբակցությունները ցանկանում են հանրաքվեների անցկացմանն ավելի լայն տեղ հատկացնել: Նշենք, որ չնայած շատ նահանգներում դրանք թույլատրված են, սակայն ֆեդերալ ձեւով դրանց կիրառումը խիստ սահմանափակ է: Սոցիալ-դեմոկրատների հին վետերաններից Հանս-Յոխեն Վոգելը, որը մասնագիտությամբ իրավաբան է եւ վերոհիշյալ հանձնախմբի անդամ, կողմ է հանրաքվեների անցկացմանն ավելի լայն տեղ տալու գաղափարին: Նա եւ իր կուսակցության մյուս անդամները նաեւ այն կարծիքին են, որ եթե անհրաժեշտություն առաջանա, Բունդեսթագը պետք է ի վիճակի լինի ինքն իրեն լուծարել եւ ժամանակից շուտ ընտրություններ անցկացնել:

Հանձնախմբի քրիստոնյա-դեմոկրատ ներկայացուցիչ Ֆրիդրիխ-Ադոլֆ Յանը խիստ զգույշ է իր արտահայտություններում. «Սահմանադրությունը մեզ 40 տարի ծառայել է, ինչո՞ւ պետք է այն փոխենք այժմ», հարցնում է նա:

The Economist, 30 հուլիս 1993

ԱՄՆ

ՀՖԲ-ի նոր տնօրենը

Մամուլի հաղորդումներից տեղեկանում ենք, թե նախագահ Բիլ Քլինթոնը պաշտոնանկ է արել 1987 թվականից ի վեր Հետաքննությունների ֆեդերալ բյուրոյի տնօրեն Ուիլյամ Սեշընզին եւ նրա փոխարեն նշանակել Նյու Յորքի նահանգային դատախազ Լուիս Ֆրիին: Վերջինիս բարձր որակավորումները հույս են ներշնչում, որ նա համառ պայքար կծավալի թմրադեղերի չարաշահումների եւ ահաբեկչական խմբավորումների գործունեությունների դեմ:

Որպես ՀՖԲ-ի նախկին աշխատակից եւ դատախազ, նա ճանաչված մասնագետ է համարվում հատկապես կազմակերպված ոճիրների բացահայտման բնագավառում, որոնցից ամենահայտնին իտալական Պիցցերիաների միջոցով հերոինի ԱՄՆ ներթափանցելու գործն էր: Բացահայտվեցին սիցիլիական մաֆիայի 17 գործակալներ, որոնք բոլորն էլ մեղավոր ճանաչվեցին:

ՀՖԲ-ի վիճակը վերջին շրջանում այնքան էլ բարվոք չէր: Նրա վրա ազդել էին եւ բյուջետային կրճատումները, եւ աշխատակիցների ցածր բարոյականը, եւ ռասսայական խտրականության որոշ երեւույթները: Այնպես, որ նոր ղեկավարի նշանակման լուրը հաճույքով ընդունվեց: Պրն. Սեշընզն սկսել էր իր գործընկերների աջակցությունը կորցնել դեռ մեկ տարի առաջ, երբ հայտնի քննչական մի խումբ բացահայտել էր, որ նա իր սեփական կարիքների (բարեկամներին այցելելու եւ իր տան շուրջը ցանկապատ կառուցելու) համար օգտագործում է ինչպես ՀՖԲ-ի ինքնաթիռները, այնպես էլ դրամական հատկացումները: Բայց նա հեշտությամբ չհեռացավ իր պաշտոնից: Իր ասելով, նա «պայքարում էր անկախ ՀՖԲ-ի ստեղծման համար» եւ միայն նախագահ Քլինթոնի երկրորդ հեռախոսային զանգից ու ֆաքսից հետո նա համաձայնվեց լքել իր աթոռը:

Ըստ The Economist-ի

Կուբա

Դոլլար ունենալը օրինականացվում է

Միացյալ Նահանգները գուցե դեռ թշնամի պետություն համարվի, սակայն նրա դրամական միավորի առաջ կանաչ լույս է բացվում... Կուբայի կոմունիստական կուսակցության կողմից: Շուտով ամերիկյան դոլլարներ ունենալն անօրեն չի համարվելու այնտեղ:

Սա նշանակո՞ւմ է արդյոք, որ Կուբան կապիտալիստական ուղի է բռնում: Պաշտոնական շրջանակներում պարզապես նշում են, որ ազգային բանկն առայժմ լրջորեն ուսումնասիրում է նոր քաղաքականության կիրառման հնարավորությունները, սակայն այն հարցը, թե ինչ ապագա է սպասվում 35 տարվա վաղեմություն ունեցող կուբայական հեղափոխությանը, արդեն իսկ բուռն վիճաբանությունների հոսանք է ստեղծել՝ կղզում:

Դոլլարի շրջանառությունը երկրում օրինականացնելու որոշումը հավանաբար անխուսափելի էր, քանի որ հետզհետե աճող սեւ շուկայում այն սկսել էր առատորեն գործածվել: Նշենք, որ երկրի պլանային տնտեսությունը, որը Խորհրդային Միության փլուզումից հետո այլեւս չէր ֆինանսավորվում, քայքայված վիճակում է:

Սակայն նոր քաղաքականությունը հազիվ թե լայն շուկա բաց անի դոլլարի առաջ: Այդպիսի շրջադարձն այնքան կարժեզրկեր գոյություն ունեցող տնտեսական ու քաղաքական կառույցները, որ հեղափոխությունը պարզապես ծաղր ու ծանակի կենթարկվեր: Բայց գոնե դա հնարավորություն է տալու քաղաքացիներին օգտվել օտար դրամանիշով վաճառք կատարող այն խանութներից, որոնք զարդ վերապահված էին միայն զբոսաշրջիկներին եւ դիվանագետներին: Կառավարությունը կարող է դոլլարի գործածության վրա հսկողություն սահմանել, թույլատրելով դրա փոխանակումը միայն պաշտոնական սակագնով (մեկ դոլլարի դիմաց 1 պեսո, մինչդեռ շուկայում այն 60 պեսո է):

Հակառակ որոշ սահմանափակումների, Մայամիում (ԱՄՆ) ապաստան գտած վտարանդիներն իրենց բարեկամներին ուղարկում են տարեկան մինչեւ 300 միլիոն դոլլար: Մասնագետների կարծիքով, նոր քաղաքականությունը կարող է այդ հոսքը կրկնապատկել կամ նույնիսկ եռապատկել: Կանխիկ դրամի կարիքը խիստ զգացվում է: Դոլլարի սեփականությունն օրինականացնելը երկրի տնտեսական քայքայումը կասեցնելու փորձ է պարզապես: Դրանով զարկ է տրվելու փոքր արդյունաբերական ձեռնարկությունների ստեղծմանը: Բայց դրա քաղաքական ազդեցությունը հավանաբար ակնկալածից ավելի մեծ ու խոր կլինի: Թունդ հեղափոխականները երեւի թե մնան մենակ ու անօգնական:

Ոմանք ենթադրում են, թե դոլլարի քաղաքականությունը սոսկ առաջին քայլն է դեպի առավել արմատական տնտեսական բարեփոխումներ: Այդպես կլինի արդյոք, թե ոչ, ժամանակը ցույց կտա: Համենայնդեպս, Հավանայում գտնվող դիվանագետները վերջերս «զիջողականության» նշաններ են նկատում Ֆիդել Կաստրոյի ելույթներում, որոնցից մեկում նա, հրաժարվելով նախկին գաղափարաբանական հռետորություններից, կոչ է արել «խոհեմություն եւ իրատեսական մոտեցում» ցուցաբերել:

The Economist, 30 հուլիս 1993

ՄԱԿ

ԱՄՆ-ը պետք է առաջատար դեր խաղա

ԱՄՆ Կոնգրեսում ներկայացված երկու կուսակցությունների 13 սենատորներ նամակ են հղել նախագահ Բիլ Քլինթոնին, դրանում հայտարարելով, թե Միացյալ Նահանգները պետք է վճարի իր պարտքը ՄԱԿ-ին: Ամերիկան «չի՞ կարող աշխարհում ղեկավար դեր խաղալ, եթե մենք մնանք ՄԱԿ-ի պարտապանը», ասվում է նամակում, որն ստորագրել են օրենսդիրները դեմոկրատ Կառլ Լեւինի եւ հանրապետական Ջոն Չեյֆիի գլխավորությամբ: Սենատորները նշել են, որ Կոնգրեսը մինչեւ օրս չի հաստատել վարչակազմի խնդրանքն՝ ընթացիկ ֆինանսական տարում ՄԱԿ-ի խաղաղարար գործողություններին լրացուցիչ 293 միլիոն դոլլար հատկացնելու մասին: «Միացյալ Նահանգները պետք է առաջատար դեր խաղա ՄԱԿ-ում, որպեսզի այն դառնա անվտանգության ապահովմանն ուղղված ամենաարդյունավետ միջազգային կազմակերպությունը», ասվում է նամակում:

Դիմումի հեղինակները նշել են, որ աշխարհի մյուս երկրները վճարում են ՄԱԿ-ի խաղաղապահ գործողությունների, ընտրությունների եւ մյուս գործողությունների վերահսկման ծախսերի 70 տոկոսը: «ՄԱԿ-ի այդ գործունեությունն անմիջականորեն նպաստում է ԱՄՆ-ի անվտանգությանը, նրա քաղաքական եւ առեւտրական շահերին, կայունության ամրապնդմանը եւ տնտեսական զարգացմանը», ընդգծել են սենատորները:

ՄԱԿ-ում ԱՄՆ-ի անդամավճարն ամենամեծն է եւ կազմում է կազմակերպության բյուջեի 25 տոկոսը: Հունիսի 30-ի դրությամբ, ՄԱԿ-ի քարտուղարության տվյալներով, ՄԱԿ-ին ԱՄՆ-ի պարտքը կազմել էր 517 միլիոն 648 հազար դոլլար:

Մոտավորապես ՄԱԿ-ին նույնքան պարտք ունի նաեւ Ռուսաստանը, մինչ Ֆրանսիան եւ Բրիտանիան հանդիսանում են պարտաճանաչ պարտատերեր՝ նրանք ամբողջովին վճարել են իրենց անդամավճարը: ԱՄՆ-ին վերջերս ուղղած իր նամակում գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալին զգուշացնում էր, որ ՄԱԿ-ը դիմագրավում է իր ֆինանսական ամենասուր ճգնաժամը. տարբեր երկրներ ընդհանուր հաշվով երկու միլիարդ պարտք ունեն ՄԱԿ-ին, որի հաշվում մնացել է ընթացիկ ամսվա ծախսերի գումարը՝ 380 միլիոն դոլլար:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Լուրերի հոսք

Ուկրաինա-գերմանական ռազմական համաձայնագիր

Ուկրաինայի եւ Գերմանիայի պաշտպանության նախարարներ Կոնստանտին Մորոզովը եւ Ֆոլկեր Ռյուեն երկուշաբթի օրը Կիեւում ստորագրեցին համաձայնագրեր ռազմական ոլորտում համագործակցության մասին եւ երկու երկրների ռազմական գերատեսչությունների ներկայացուցիչների այցերի ապահովման պայմանների վերաբերյալ: Փաստաթղթերի ստորագրումից հետո Կ. Մորոզովն ասաց, որ Ուկրաինան շահագրգռված է սեփական զինված ուժերի ստեղծման մեջ Գերմանիայի փորձի օգտագործմամբ: Նրա խոսքերով, հանրապետությունը «արդեն հայտարարել է համաշխարհային կառույցներին միանալու իր ձգտման մասին»: Ուկրաինացի նախարարն ընդգծեց, որ Եվրոպայի իրադրությունը ենթադրում է եվրոպական մյուս պետությունների հետ իր երկրի համագործակցության ընդլայնում: Նա նաեւ ասաց, որ Ուկրաինան պաշտպանում է աշխարհամասում անվտանգության համակարգ ստեղծելու եվրոպական միավորման ջանքերը: Մորոզովի կարծիքով, դա թույլ կտա ծագող խնդիրները լուծել առանց ռազմական միջամտության: Նախարարը նշեց, որ հարցերի մեծ մասի առթիվ երկու երկրների դիրքորոշումները համընկնում են: Ֆոլկեր Ռյուեն իր հերթին հայտարարեց, որ Գերմանիայում «ըմբռնում են Ուկրաինայի, որպես Եվրոպայի կայունության գործոնի, կարեւոր դերը»: ԻՖ

Օգոստոսի 20-ին հանրահավաք Սպիտակ տան մոտ

Ակադեմիկոս Սախարովի այրի Ելենա Բոները, «Ժողովրդավարական Ռուսաստան» շարժման ղեկավարներ, Ռուսաստանի ժողովրդական պատգամավորներ Գլեբ Յակունինը եւ Լեւ Պոնոմարյովը, բանաստեղծ Եւգենի Եւտուշենկոն կոչով դիմել են «բոլոր նրանց, ով 1991 թ. օգոստոսին պաշտպանում էր Ռուսաստանի ազատությունը, օգոստոսի 20-ի սուրբ օրը գալ Սպիտակ տան մոտ: Երկուշաբթի Մոսկվայում տարածած հայտարարությունում ասվում է, որ Ազգային փրկության ճակատի անդամները, նպատակադրվելով նույն օրն անցկացնել Սպիտակ տան մոտ հանրահավաք Արտակարգ իրավիճակի պետական կոմիտեին իրենց հավանությունն արտահայտելու նպատակով, ծաղրուծանակի են ենթարկում այն մարդկանց հիշատակը, ովքեր զոհվել են ազատության համար: Սպիտակ տան պաշտպանները մտադիր են օգոստոսի 20-ին ժամը 17.30-ից մինչեւ 18.30 հավաքվել Արբատի հրապարակում: Այնտեղից նրանք կշարժվեն Սպիտակ տան մոտ: ԻՖ

Ուկրաինայում հերքում են Կոզիրեւի հայտարարությունը

Ուկրաինայի արտգործնախարար Անատոլի Զլենկոն եւ պաշտպանության նախարար Կոնստանտին Մորոզովը հերքել են Ռուսաստանի արտգործնախարարի հայտարարությունն այն մասին, որ մոտակա օրերս ստորագրվելու է Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի միջեւ պայմանագիրն Ուկրաինայի տարածքում գտնվող միջուկային հրթիռների ոչնչացման մասին: «Այդ կապակցությամբ պաշտոնական բանակցություններ չեն վարվել», ԻՖ-ի թղթակցին երկուշաբթի երեկոյան հայտարարել է Կոնստանտին Մորոզովը: ԻՖ

Վրաց-թուրքմենական բանակցություններ

Վրաստանի պաշտոնական պատվիրակությունը խորհրդարանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի գլխավորությամբ երեկ ժամանել է Աշխաբադ: Բանակցությունների արդյունքում ենթադրվում է ստորագրել մի շարք երկկողմանի պայմանագրեր, այդ թվում եւ համագործակցության մասին: Ինչպես սպասվում է, բանակցությունների ընթացքում քննարկվելու է թուրքմենական գազի Վրաստան առաքման հարցը: Վրաստանը պարտք է Թուրքմենստանին մի քանի տասնյակ միլիարդ ռուբլի:

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի Հոսք

Չինաստանը պայքարում է «ռասիստական» ապրանքների դեմ

Չինաստանը ցեղախտրության դեմ պայքարն ուժեղացնում է առեւտրի ոլորտում: Ինչպես հաղորդել է Սինհուա գործակալությունը, տեղական առեւտրաարդյունաբերական վարչությունը հրապարակել է ծանուցագիր, որի համաձայն արգելված է արտադրել եւ վաճառել այն ֆիրմաների ապրանքները, որոնք ցեղախտրական բնույթ են կրում: Անցյալ տարի, նշում է գործակալությունը, արգելվեց «Դարլի» ատամի մածուկի վաճառքը: Չնայած դրան, վերջին ժամանակներս կրկին սկսել է վաճառում հայտնվել այդ արտադրանքը, որի վրա պատկերված մարդու գլուխը «վիրավորում է սեւամորթի կերպարը»: Գործակալությունն ընդգծում է, որ նման պատկերներով ապրանքներ վաճառող ձեռնարկությունները եւ մասնավոր անձինք խստիվ պատժվում են:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՌԻԱ-ՏԱՍՍ

Եվրոպական երկրները տնտեսական ճգնաժամի մեջ

Ամերիկյան տնտեսական զարգացման տեմպերի դանդաղում ապրող միակ երկիրը չէ: «Վերջին 6 տասնամյակների ընթացքում ամենախոր տնտեսական ճգնաժամն է համակել եվրոպական միավորման 12 երկրների»՝ այս հետեւության է հանգել Վաշինգտոնի «Փըրեյդ» հանդեսը: Շաբաթահանդեսի տվյալների համաձայն, գործազուրկների թիվը եվրոպական միավորման երկրներում տարեսկզբի 14,6 միլիոնից հուլիսին հասել է 22 միլիոնի: Միավորման երկրների մոտ 80 միլիոն քաղաքացիներ ապրում են գրեթե չքավորության պայմաններում, իսկ եւս 2,7 միլիոն մարդ անօթեւան է: Աշխատանք չունեցող մարդկանց ամենամեծ թիվն արձանագրվել է Գերմանիայում՝ 1,3 միլիոն, հաղորդում է հանդեսը, վկայակոչելով ազգային ընկերակցությունների եվրոպական դաշնությունը: Հանդեսի տվյալների համաձայն, ԱՄՆ-ում անօթեւանների թիվը կազմում է 600 հազարից մինչեւ 3 միլիոն: Ներկայումս Ֆրանսիայում կա 327 հազար, Իտալիայում՝ 80 հազար, Նիդերլանդներում եւ Իսպանիայում՝ 30 հազար անօթեւան: Նույնիսկ փոքրիկ Լյուքսեմբուրգում կա 500 անտուն մարդ, վերջում նշում է «Փըրեյդը»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՌԻԱ-ՏԱՍՍ

Լարոզյերը եվրոպական բանկի նախագահության հիմնական թեկնածու

Բրիտանիայի մայրաքաղաքում գտնվող Վերակառուցման ու զարգացման եվրոպական բանկի նախագահի պաշտոնը հունիսին Ժակ Ատալիի խայտառակ հրաժարականից հետո փաստորեն երաշխավորված է Ֆրանսիայի ազգային բանկի կառավարիչ Ժակ դը Լարոզյերի համար: Ստացված տեղեկությունների համաձայն, մյուս երկու անձանց՝ Իտալիայի նախկին վարչապետ Ջուլիանո Ամատոյի եւ Լեհաստանի ֆինանսների նախկին նախարար Լեշեկ Բալցերովիչի թեկնածությունները հանվել են հավակնորդների ցուցակից: Օգոստոսի 18-ին լրանում է այն ժամկետը, որի ընթացքում Կենտրոնական եւ Արեւելյան եվրոպայի տնտեսական բարեփոխումներին աջակցելու համար երկու տարի առաջ ստեղծված եվրոպական բանկի 56 կառավարիչները պետք է քվեարկեն նոր նախագահի օգտին: Ամենայն հավանականությամբ, եվրաբանկի նախագահի լիազորությունները լրիվ տարով կտրվեն Ժ. դը Լարոզյերին, եթե նա զբաղեցնի այդ պաշտոնը: Նա մեծ հեղինակություն է վայելում ֆինանսական աշխարհում, որտեղ փորձագետ է համարվում մասնավորապես դրամական համակարգի բարեփոխման բնագավառում: Ավելի վաղ ֆրանսիացի բանկատերը զբաղեցնում էր Վաշինգտոնում գտնվող Միջազգային վալյուտային հիմնադրամի գործադիր տնօրենի պաշտոնը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՌԻԱ-ՏԱՍՍ

Երիտասարդական

«Մենք ավելի հայացած կվերադառնանք»

Անցած ինչ սկսվեց այն բանից հետո, երբ վերադառնալով Հայաստանից, Կանադայի հայոց թեմի առաջնորդ Հովնան արք. Տերտերյանը կոչ արեց տեղի հայ երիտասարդներին անմիջական ջանքերով օգնելու ծանր կացության մեջ հայտնված հայրենիքին: Հավաքվեցին տասնյակ հայ երիտասարդներ, գումարեցին ժողովներ, խորհեցին այդ օգնության ուղիների շուրջ: Վերջապես որոշվեց փոքր խմբերով այցելել Հայաստան եւ տեղում կազմակերպել անհրաժեշտ օգնությունը: Այդ ծրագիրն անվանվեց «Առաքելություն դեպի Հայաստան» (CYMA): Վերջինիս հանձնախմբեր ստեղծվեցին Մոնրեալում, Տորոնտոյում, Վանկուվերում: Կազմակերպվեց հանգանակություն, որի արդյունքում հավաքվեց մոտ 50 հազար կանադական դոլլար:

Սակայն մինչ խումբը կգար Հայաստան, անցած դեկտեմբերին նույն խմբի երկու անդամներ՝ Հարություն Տիգրանյանը եւ Ռոնալդ Ալեթյանը այցելեցին հայրենիք, տեղում ծանոթացան պայմաններին եւ ճշտեցին հետագա աշխատանքի գլխավոր ուղղությունները: Նախ որոշվեց օգնության կոնկրետ հասցեն՝ Արարատի շրջան: Պատճառը միայն այն չէր, թե սա մեկն է մեր սահմանամերձ շրջաններից, ուր ծավալվում են նաեւ ռազմական գործողություններ եւ որոնցից շատ է տուժել այս շրջանը: Բանն այն է, որ այստեղ գործում է ս. Խոր Վիրապի «Հայ եկեղեցասեր երիտասարդաց միությունը», որին կանադահայ թեմի կողմից ժամանակին փոխանցվել էին ազգանպաստ շատ հանձնարարություններ եւ որոնք կատարվել էին ըստ պատշաճի: «Ասել է, թե արդեն կար համապատասխան վստահությունը», ասում է միության ատենապետ Տեր Մխիթար քհն. Սարիբեկյանը եւ մեկ առ մեկ թվարկում համատեղ իրենց կատարած աշխատանքի ուղղությունները: Ֆինանսական եւ նյութական աջակցություն ցույց տալ զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներին, վիրավորներին, երկկողմանի ծնողազուրկ երեխաներին եւ անհայտ կորած զինվորների ընտանիքներին:

Այս տարվա հուլիսի 22-ին 24 հայ երիտասարդներից բաղկացած խումբը ժամանեց Կանադայից: Նրանք մեծամասնությամբ ուսանողներ էին եւ մեկ ամսով եկել էին հայրենիք գործնական օգնություն ցույց տալու իրենց հայրենակիցներին: CYMA-ի ծրագրով նախատեսված էր ավարտին հասցնել Արարատի շրջանի Ավշար գյուղի կիսավարտ մանկապարտեզի մասնաշենքի կառուցումը, կազմակերպել անգլերենի ուսուցման մեթոդական պարապմունքներ, անցկացնել կրոնական քարոզչություն ըստ հայ առաքելական եկեղեցու ավանդապահության, նաեւ տարաբնույթ միջոցառումներ դպրոցներում եւ մանկապարտեզներում: Հայ երիտասարդները միանգամից ձեռնամուխ եղան թվարկված աշխատանքներին: Վեր էին կենում առավոտյան 6:30-ից, աշխատանքներն սկսում ուղիղ ժամը 7-ին եւ փորձում արդյունավորել հայրենիքում անցկացրած յուրաքանչյուր ժամը, րոպեն: Նրանք ապրում էին հայ ընտանիքներում, նրանց հետ կիսում կենցաղային բոլոր դժվարությունները: Նրանց հետ աշխատում էին նաեւ «Հայ եկեղեցասեր երիտասարդաց միության» անդամները: Անցնող օրերի ընթացքում կատարվել է զգալի աշխատանք: Ինչպես CYMA-ի ատենապետ Ռոնալդ Ալեթյանը եւ գործերի կառավարիչ Արա Երզնկացյանը հայտնեցին, վաղը՝ օգոստոսի 19-ին, խփվելու է վերջին մեխը եւ ժամը 2-ին հանդիսավորապես կատարվելու է Ավշար գյուղի մանկապարտեզի մասնաշենքի բացումը:

Այնքան էին հայ երիտասարդները զբաղված եւ ոգեւորված իրենց աշխատանքով, որ վերջին շաբաթ կիրակի օրերին ընդհանրապես չհանգստացան: Մինչ այդ, իհարկե, խմբով այցելել էին Գյումրի, տեղում ծանոթացել ցնցող ծանր կացությանը: Զրուցում եմ խմբի լրատվական ծառայության վարիչ Հարություն Տիգրանյանի հետ: «Բացառիկ գործ մը ըրած ենք տղաքը, ասում է նա: Իրենց կապը Հայաստանի հետ զորացած է այն ձեւով, որ չէինք երեւակայեր: Բոլորս ալ ավելի հայացած կվերադառնանք»: Ճիշտ է, խմբում բոլորն էլ խոսում էին հայերեն, բայց նրանց մեջ կային այնպիսիք, որոնց ծնողներից մեկը հայ չէ: Ինչպես Հարությունն ասաց, դեռ Մոնրեալում «տեղի հայ կազմակերպություններու որոշ ղեկավարներ մեզի կըսեին՝ ինչո՞ւ Հայաստան կերթաք, դրամ ուղարկեցեք: Սակայն այս երիտասարդները արդեն 25-ով կրագմատասկեն անոնց շարքերը, որոնք բանակ մը կդառնան եւ ինչ տնտեսական կարիք որ առաջացածին գա, վստահ ենք, որ այս խումբը պատրաստ կըլլա կա՛մ իրենք, կա՛մ իրենց շրջանակով հաջողության բերել»:

Անկարեւոր չէ նշել, որ այս խմբի հետ Հայաստան էին ժամանել նաեւ երկու կանադացի լրագրողներ՝ Դանիել Բոռը CBC ռադիոկայանից եւ Ջոն Քեննին «Montreal Gazette» օրաթերթից: Նրանք եղան Գյումրիում, Ղարաբաղում եւ հավաստի տեղեկատվություն ուղարկեցին Կանադա հայ մարդկանց դժվարին առօրյայի եւ հայ ազատամարտիկների մղած կռիվների մասին:

Որպես վերջաբան ասենք, որ CYMA-ի ծրագիրն ունի շարունակական բնույթ եւ մնում է կանադահայ թեմի գլխավոր ծրագրերից մեկը:

ԼԵՎՈՆ ԼԱԵՐԴՅԱՆ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

«ԱՐԱՐԱՏՆ» ՈՒ «ՇԻՐԱԿԸ» ՊԱՐՏՔԵՐԸ ՄԱՐՈՒՄ ԵՆ

Տեղի ունեցան «Արարատի» եւ «Շիրակի» մասնակցությամբ Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն խմբի առաջնության հետաձգված հերթական հանդիպումները:

«Շիրակը» Աբովյանում 4-1 հաշվով հաղթեց «Կոտայքին», որը շարունակում է իր նահանջը, իսկ «Արարատը» «Հրազդան» մարզադաշտում ոչ ֆուտբոլային 7-1 հաշվով առավելության հասավ ՀԱՄ-ՖԻՄԱ-ի նկատմամբ, մի թիմի, որն աղյուսակի վերնամասում է գտնվում: Ուշենք առաջնությունում իրոք շատ մեծ են թիմերի խաղամակարդակների տարբերությունները, եւ պետք է խոստովանել, որ իրար արժանի են ընդամենը 5 թիմեր, որոնք հիմա զբաղեցնում են մրցաշարային աղյուսակի 1-ին հինգ տեղերը:

Առաջնության աղյուսակը օգոստոսի 18-ի դրությամբ

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Բանանց	24	13	12	0	1	58-6
2. Վան	19	14	9	1	4	42-18
3. Շիրակ	18	12	9	0	3	43-12
4. ՀՄԸՄ	18	11	9	0	2	37-17
5. Արարատ	16	9	7	2	0	27-3
6. ՀԱՄ-ՖԻՄԱ	13	13	6	1	6	29-26
7. Կանազ	13	14	6	1	7	20-25
8. Ծեմենտ	13	13	5	3	5	18-21
9. Երազանք	12	11	5	2	4	23-16
10. Նաիրիտ	12	13	5	2	6	13-26
11. Զվարթնոց	9	14	4	1	9	15-33
12. Իմպուլս	8	14	4	0	10	21-46
13. Քասախ	8	13	3	2	8	14-51
14. Մալաթիա-Կ.	5	14	1	3	10	8-41
15. Կոտայք	4	14	2	0	12	18-45

Քրիստոֆ Գալֆայանը Ֆրանսիայի ռեկորդակիր

Մեր թղթակից ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐԶԱՅԱՆԸ Ֆրանսիայից հաղորդում է

Ինչպես արդեն հայտնի է, Քրիստոֆ Գալֆայանը Անգլիայի Շեֆֆիլդ քաղաքում տեղի ունեցած լողային մարզաձեւերի եվրոպայի առաջնության 50 մ ազատ ոճալողում գրավել է 2-րդ տեղը եւ արժանացել արծաթե մեդալի: Դա 26-ամյա հայ լողորդի ամենամեծ հաջողությունն է միջազգային մրցասպարեզներում: Երեւի մարզասերները գիտեն նաեւ, որ 1-ին տեղը գրավել է ռուսաստանցի Ալեքսանդր Պոպովը՝ անցյալ տարվա օլիմպիական խաղերի 50 եւ 100 մետր լողատարածությունների ազատ ոճալողի չեմպիոնը:

Ալեքսանդր Պոպովը Շեֆֆիլդում 50 մ տարածությունն անցել է 22.27 վրկում, իսկ Քրիստոֆ Գալֆայանի արդյունքն էր 22,39 վրկ: Դա անհամեմատ բարձր է, քան Բարսելոնում Գալֆայանի ցույց տված արդյունքը: Այն ժամանակ հայ լողորդը 50 մ անցել էր 22,50 վրկում եւ գրավել 4-րդ տեղը: Ինչպես տեսնում ենք, առաջընթացն առկա է եւ Գալֆայանի ճանապարհին այսօր կանգնած է միայն Ալեքսանդր Պոպովը: Շեֆֆիլդում 3-րդ մրցանակակիր դարձած լիտվացի Ռայմոնդաս Մաժոլիսը Գալֆայանից հետ մնաց 0,05 վրկով:

Իր հերթին ֆրանսիայի չեմպիոնը եվրոպայի չեմպիոնին զիջեց ընդամենը 25 սանտիմետրով, որը մեծ առավելություն չէ:

– Մի պահ կարծեցի, թե ինձնից առաջ եմ անցնելու, լողից հետո խոստովանեց Ալեքսանդր Պոպովը:

– Քո ձեռքերը երկար են եւ դրա շնորհիվ հաղթեցիր, պատասխանեց Գալֆայանը: Հայ լողորդը, որի հասակը 176 սմ է, միակն է աշխարհի ուժեղագույն սպրինտեր լողորդների միջեւ, որի հասակը 2 մետրից պակաս է: Գալֆայանը Ֆրանսիայի հանրահայտ լողորդ եւ ռեկորդակիր Ստեֆան Գարոնի ներկայությամբ, որը Շեֆֆիլդ էր եկել խրախուսելու իր համերկրացի լողորդներին, թե 50 եւ թե 100 մ լողատարածություններում սահմանեց Ֆրանսիայի նոր ռեկորդներ: Ճիշտ որում, 100 մ տարածությունում չնայած գրավեց 5-րդ տեղը, սակայն 1-ին ֆրանսիացի լողորդն էր, որ անցավ 50 վրկ-ի սահմանը: Քրիստոֆ Գալֆայանը ուրախ է նոր հաջողությունների համար:

Հիշեցնենք, որ այս տարվա հունիսին Գալֆայանը դարձել էր Միջերկրական խաղերի չեմպիոն:

– Ամեն մի հաջողություն նոր ճանապարհ է բերում ինձ: Ընդլայնվում է շրջապատս: Ինձ էլ ծանոթանում եմ շատ մարզիկների: Նրանք իմ ընկերներն են, ասում է Քրիստոֆ Գալֆայանը: ■

«Ֆրանս ֆուտբոլը» Երեւանի «Արարատի» մասին

Ֆրանսիական հանրահայտ «Ֆրանս ֆուտբոլ» շաբաթաթերթն իր օգոստոսի 2-ի համարում ծավալուն հոդված է զետեղել «Արարատ» թիմի Ֆրանսիա կատարած մրցաշրջագայության առթիվ:

«Արարատի» նոր դժվարությունները» վերնագրով այդ հոդվածում «Ֆրանս ֆուտբոլի» լրագրող Գսավիե Պարեն գրում է. «Մեծ Երեւանի «Արարատ» թիմի հայերը 15 օրով դուրս եկան իրենց շրջափակումից, եկան սիրեցին եւ ետ գնացին Կովկասի անհանգիստ իրենց անկյունը: Օգտագործելով ժամանակը, նրանք 3 ընկերական խաղ անցկացրին Ֆրանսիայում՝ երիտասարդական հավաքականի, «Լիոնի» եւ «Վալանսի» հետ, հույս ունենալով, որ կմասնակցեն եվրոպական երկրների գավաթակիրների գավաթի առաջիկա խաղարկությանը: Բայց, ինչպես հայտնի դարձավ, «Արարատին» այս տարի չենք տեսնի եվրոպայի խաղերում: ՈՒԵՖԱ-ի որոշմամբ, Հայաստանն անվստահելի երկիր է: Իր հերթին, թիմի պետ Սամվել Նավասարդյանը հերքում է նման կարծիքը, ասելով, որ Հայաստանում կայունություն է տիրում, որ ՀՀ առաջնությունն անցկացվում է բնականոն հունով, որ պատերազմն ընթանում է Հայաստանի սահմաններից դուրս:

Այնուհետեւ «Ֆրանս ֆուտբոլը» շարունակում է. «Արարատի» գլխավոր մարզիչ Արմեն Սարգսյանի համար ՈՒԵՖԱ-ի որոշումն անհասկանալի է, առավել եւս, որ մեկ շաբաթ առաջ թիմերի ներկայացուցիչներին վիճակահանությանը մասնակցելու նամակ-հրավեր էր ուղարկվել: Հայերը, որ որբերգական պատմություն ունեն, շուտով հակազդեցին այդ որոշմանը՝ բողոքի նամակ ուղարկելով ՈՒԵՖԱ-ի հասցեով, սակայն այն մնաց անպատասխան»:

«Արարատը», որ Հայաստանի գավաթակիրն է, եւ մնացած հայկական թիմերը, եվրոպայից դուրս դրվեցին, այն եվրոպայի, որի հետ հայերը դարերի միացյալ պատմություն ունեն եւ որի նկատմամբ նաեւ մեծ ու անկործանելի հավատ: Ծանր հարված է սա, ոչ միայն մարզական, այլեւ տնտեսական զետեղի վրա:

Խորհրդային Միության փլուզումից հետո եվրոպական խաղերին մասնակցելու հույսը հայերի համար մնում էր նոր օդ շնչելու հնարավորություն», գրում է «Ֆրանս ֆուտբոլը» եւ ավելացնում Նավասարդյանի խոսքերը. «Հայաստանը տնտեսական լուրջ ճգնաժամի մեջ է եւ այս կացության պայմաններում պրոֆեսիոնալ թիմ պահելը հեշտ խնդիր չէ»:

Թերթը, հիշեցնելով «Արարատի» անցյալ հաջողությունները եւ վերջին տարիներին ֆուտբոլասերների պակասելը, գրում է, որ «Արարատը» Հայաստանի ամենահեղինակավոր թիմն է, բայց նույնիսկ նրա մասնակցությամբ խաղերն անցնում են ժողովրդի անտարբերության մթնոլորտում եւ «միայն եվրոպայի խաղերը կարող էին ետ բերել թե ֆուտբոլասերներին եւ թե մարզասերներին»:

Ըստ «Ֆրանս ֆուտբոլի», հայ շատ ֆուտբոլիստներ ստիպված պետք է արտասահմանյան այլ երկրներ դրամ վաստակելու հույսով: «Հայաստանի անկախությունից հետո «Արարատից» 29 ֆուտբոլիստներ հեռացան», ասում է թերթը եւ ավելացնում Արմեն Սարգսյանի խոսքերը. «Սրա դեմը պետք է առնել: Եթե ֆուտբոլիստները երկրում չմնան, առաջխաղացում չի լինի»:

«Ֆրանս ֆուտբոլը» նշում է Արտաշես Ադամյանի, Հայկես Մխիթարյանի, Կարեն Սարկոսյանի անունները, որոնք նախընտրեցին եվրոպական թիմերը, ինչպես նաեւ այն 9 ֆուտբոլիստներին, որոնք մեկնեցին Լիբանան:

«Զարմանալի [illegible]», գրում «Ֆրանս ֆուտբոլը» հայկական ողբերգական պատմությունից ներշնչվելով եւ ավելացնում. «Պետք է, որ եվրոպայի ֆուտբոլը զգալի անցած չմոռանա, որ Կովկասի սրտում ապրում է արեւմտյան քաղաքակրթությամբ փոքրիկ մի երկիր»: Այս մաղթանքն ուղղված է ՈՒԵՖԱ-ի վարչությանը, եւ որպեսզի ընթերցողները լավ ճանաչեն Հայաստան աշխարհը, «Ֆրանս ֆուտբոլը» զետեղել է նաեւ Հայաստանի եւ Ղարաբաղի քարտեզը:

Բաժինը վարում է [illegible]

digitised by A.R.A.R.@

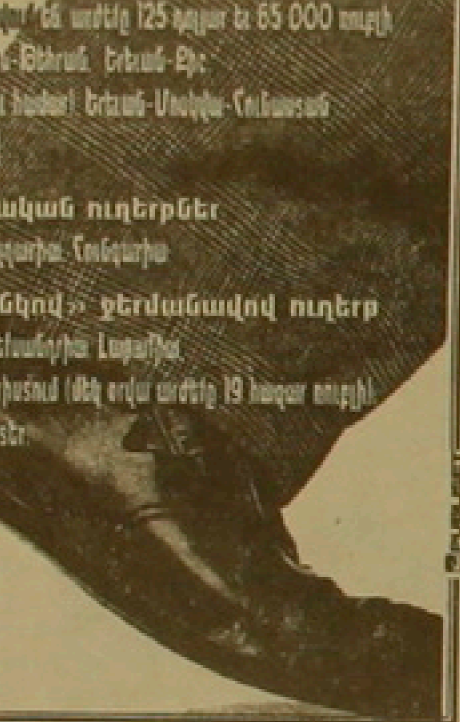

ԻՍԿՈՒՀԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ISKOUHI LTD

«Արաբկիր» հյուրանոց, 202 սենյակ, հեռ. 23.38.21

Առաջարկում է տուրիստական ուղեւորություններ.

Երեւան-Պլովդիվ (Բուլղարիա, 25.08), [illegible] արժեքը 150 դոլլար եւ 70 000 ռուբլի

Երեւան-Հալեպ (Սիրիա, 21.08), [illegible] արժեքը 125 դոլլար եւ 65 000 ռուբլի

Երեւան-Կալինինգրադ-Լեհաստան (4-7 օր), Երեւան-[illegible], Երեւան-[illegible]

Երեւան-Լեհաստան-Գերմանիա ([illegible]), Երեւան-Մոսկվա-Հունաստան

Տոմսերի արժեքը [illegible] գներից 25% զեղչով

Կազմակերպվում են անհատական ուղերթներ

Լեհաստան, Ռումինիա, Չինիա, [illegible], Բուլղարիա, Հունգարիա

Կազմակերպվում է «Ի. Ֆրանկո» ջերմանավով ուղերթ

Բարսելոն, Ջենովա, Մարսել, Նիցցա, Ստամբուլ, Ալեքսանդրիա, [illegible]

[illegible] (մեկ օրվա արժեքը 19 հազար ռուբլի)

[illegible] ընդունվում են հայտեր

ՇՏԱՊԵՑԵՔ ՕԳՏՎԵԼՈՒ ՄԵՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ, ԴՐԱՆՔ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒՄ ԵՆ ՁԵՐ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ

NICA INVESTMENT COMPANY

ՆԻԿԱ Ինվեստիցիոն Ընկերությունը Ձեզ համար աննախադեպ հնարավորություն է ընձեռում ներդնել գումարներ մեր ծրագրերում եւ մասնակիցը դառնալ արտադրական, գյուղատնտեսական եւ առեւտրագնման գործունեությանը:

Իր ավանդատուներին ՆԻԿԱ-ն առաջարկում է.

- ամենացածր գներով գնել ննդամթերք
- մոտ ժամանակում լուծել էներգետիկական պրոբլեմը Ձեր բնակարանում
- ընկերության նպատակադրված գործունեության շնորհիվ երկնապատկել Ձեր կապիտալը:

Մինչեւ 1992 թ. թղթադրամները ընդունվում են նոր պայմաններով: Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել ընկերության գրասենյակ:

ՆԻԿԱ-ն երաշխավորում է.

ռուբլու ավանդների դեպքում.

4 ամիս 70 %

6 ամիս 120 %

12 ամիս 330 %

տարադրամային ավանդների դեպքում.

50 % տարեկան

ՄԵՆՔ ԿԱՐԾՈՒՄ ԵՆՔ, ԴԱ ՁԵԶ ԿՀԵՏԱՔՐՔՐԻ

Մեր հասցեն Երեւան, Սայաթ-Նովա 7 (Օպերայի դիմաց) Հեռ. 56-79-46

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երեւանի թիվ 2 քաղաքային պոլիկլինիկայի բժիշկ-բուժքույր, բժշկական գիտությունների թեկնածու Մարշին Աբաջյանը ցերեկային ստացիոնարի պայմաններում իրականացնում է բուժային հիվանդների (բրոնխիտ, բրոնխիալ ասթմա, ալերգիկ եւ նախաասթմային) ախտորոշումը եւ բուժում նորագույն մեթոդներով:

Կոնսուլտացիայի եւ բուժման կարիք ունեցողները դիմեն Դիմիտրովի փող. 82/2:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

«Հայկական ծրագրեր» ընկերությունն առաջարկում է լավագույն հաշվապահական ծրագրերը ԱՊՀ երկրներում:

Հեռախոսներ

252463, 254758, 584545

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԵՎ ՆԵՐՔԻՆ ՏՈՒՐԻԶՄԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Հրավիրում ենք բոլոր ցանկացողներին հաճելի եւ չհոգնեցնող ճանապարհորդությունների:

⊃ ԵՐԵՎԱՆ-ՀԱԼԵՊ-ԵՐԵՎԱՆ

(ուղիղ չվերթով օգոստոսի 21-ին եւ յուրաքանչյուր 7 օրը մեկ)

⊃ ԵՐԵՎԱՆ-ՊԼՈՎԴԻՎ-ԵՐԵՎԱՆ

(ուղիղ չվերթով օգոստոսի 27-ին եւ յուրաքանչյուր 14 օրը մեկ)

Ձեզ սպասում է ոչ միայն հաճելի հանգիստ, այլեւ կարող եք գնումներ կատարել Հալեպի եւ Պլովդիվի առաջնակարգ խանութներից:

Ցանկացողները կարող են դիմել «Էրեբունի» հյուրանոց, 3-րդ հարկ, սենյակներ 22, 27, 28:

Հեռախոսներ

56-06-35, 58-06-69, 58-76-26, 58-63-91

ՀԱՅ-ԻՏԱԼԱԿԱՆ «ԻՄԱԿ» ՖԻՐՄԱՆ

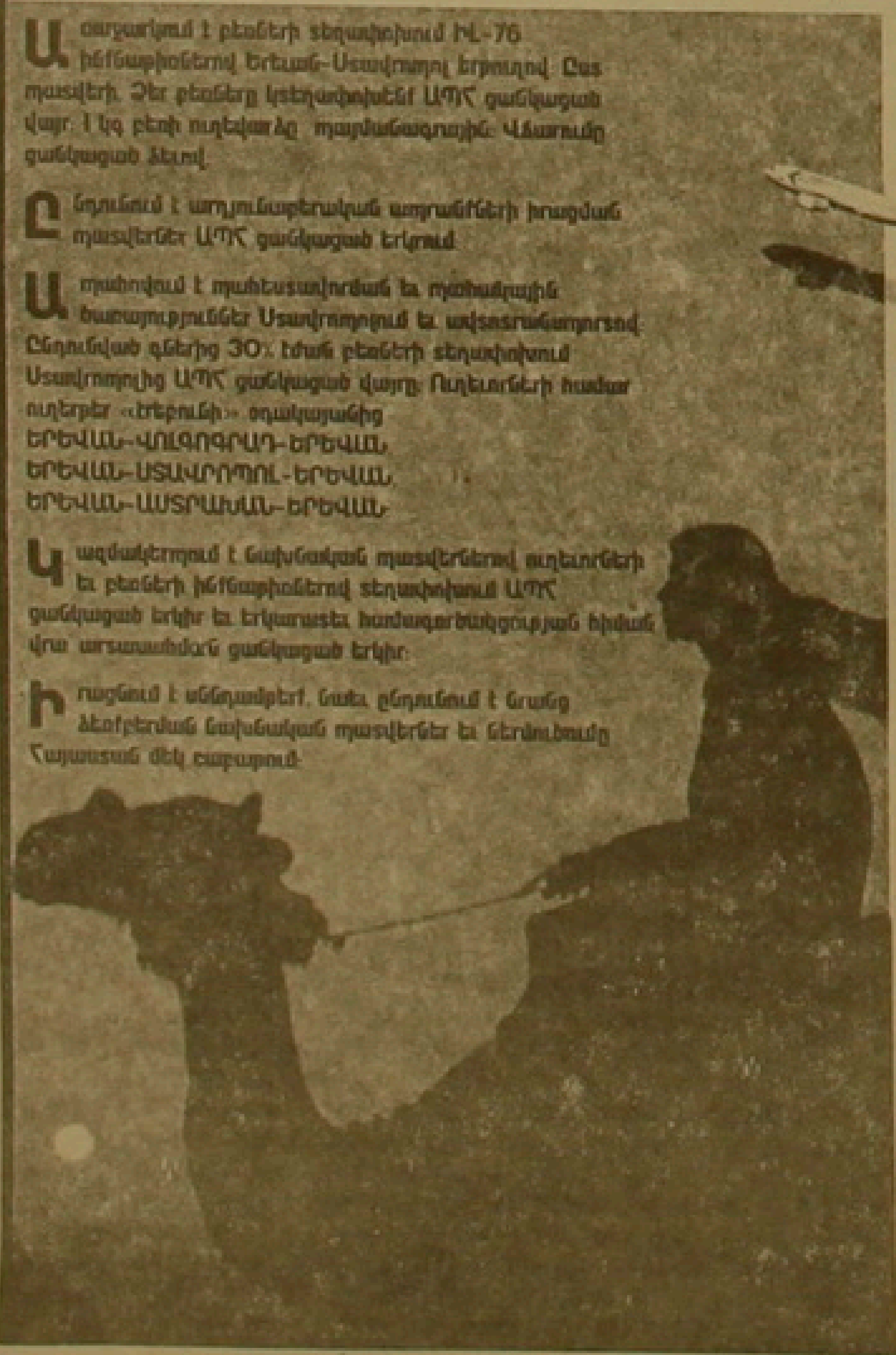

Առաջարկում է բեռների տեղափոխում ԻԼ-76 ինքնաթիռներով Երեւան-Ստավրոպոլ երթուղով: Ըստ պատվերի, Ձեր բեռները կտեղափոխվեն ԱՊՀ ցանկացած վայր: 1 կգ բեռի ուղեվարձը պայմանագրային: Վճարումը ցանկացած ձեւով:

Ընդունում է արդյունաբերական ապրանքների խոշոր պատվերներ ԱՊՀ ցանկացած երկրում:

Ապահովում է պահեստավորման եւ մաքսային ծառայություններ Ստավրոպոլում եւ [illegible]: Ընդունված գներից 30% էժան բեռների տեղափոխում Ստավրոպոլից ԱՊՀ ցանկացած վայր: Ուղեւորների համար ուղերթեր «Էրեբունի» օդակայանից

ԵՐԵՎԱՆ-ՎՈԼԳՈԳՐԱԴ-ԵՐԵՎԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ-ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ-ԵՐԵՎԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ-ԱՍՏՐԱԽԱՆ-ԵՐԵՎԱՆ

Կազմակերպում է նախնական պատվերներով ուղեւորների եւ բեռների ինքնաթիռներով տեղափոխում ԱՊՀ ցանկացած երկիր եւ երկկողմ համագործակցության հիման վրա արտասահմանյան ցանկացած երկիր:

Իրացնում է սննդամթերք: Նաեւ ընդունում է նրանց ձեռքբերման նախնական պատվերներ եւ ներմուծումը Հայաստան մեկ ամսվա ընթացքում:

IMAC

Երեւան, Խանջյան 28, 3-րդ հարկ

52.97.40, 52.99.83 FAX 56.15.48

«Էքսոնի» նախագահը նավթի գների աճի մասին

1993 թ. մնացած բոլոր ամիսներին կդիտվի նավթի գների աճ, որը պայմանավորված է համաշխարհային շուկային այդ էներգակրի սահմանափակ մատակարարումներով: Այս համոզմունքն է հայտնել ամերիկյան «Էքսոն» նավթային կորպորացիայի նախագահ եւ տնօրենների խորհրդի նախագահ Լի Ռեյմոնդը: Միավորված ազգերի կազմակերպությունը, հայտարարեց նա «Ուոլ սթրիթ ջորնըլ» թերթին տված հարցազրույցում, մոտ ժամանակներս հազիվ թե վերացնի Իրաքի դեմ հաստատված առեւտրի արգելքը: Դրա հետեւանքով Բաղդադը դարձյալ չի կարողանա նավթ վաճառել համաշխարհային շուկայում եւ չեն իրականանա վերջին ժամանակներս շատ փորձագետների արտահայտած այն երկյուղները, թե առաջարկը զգալիորեն կգերազանցի պահանջարկին: Ինչ վերաբերում է նավթ արտահանող երկրների կազմակերպության անդամների կողմից «սեւ ոսկու» վաճառքին, Ռեյմոնդի խոսքերով, թեեւ դա գերազանցում է նախկինում սահմանված քվոտաները, այդուհանդերձ, չի հանգեցնի համաշխարհային շուկայի գերհագեցման, հետեւաբար, չի ազդի գների մակարդակի վրա:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Ռուս քաղաքագետների «դոլլարային ռեյտինգը»

Գերմանական «Ֆոկուս» հանդեսը մեջբերում է ռուս քաղաքագետների եւ պետական գործիչների «դոլլարային ռեյտինգը»: Նախագահ Բորիս Ելցինի հետ բացառիկ հարցազրույցի համար ճապոնական NTV հեռուստաընկերության լրագրողներից պահանջել են 30 հազար դոլլար: Պաշտպանական գերատեսչության ղեկավար Պավել Գրաչովը, գերմանացիների տվյալների համաձայն, ավելի էժան արժե՝ 1000 դոլլար: Նրան հաջորդում են գլխավոր դատախազ Վալենտին Ստեպանկովը եւ նրա «Կրեմլյան դավադրություն» գրքի համահեղինակ Եվգենի Լիսովը՝ 500 եւ 450 դոլլար, փոխնախագահ Ալեքսանդր Ռուցկոյը՝ 400, ատոմային էներգիայի նախարար Վիկտոր Միխայլովը՝ 200, «Պամյատի» ղեկավար Դմիտրի Վասիլեւը՝ 150, լիբերալ-դեմոկրատների առաջնորդ Վլադիմիր Ժիրինովսկին՝ 100 դոլլար:

Սնարք

Ճապոնական ուղղաթիռի վթար Խաբարովսկում

Երեքշաբթի օրը, տեղական ժամանակով մոտավորապես 14-ին, Խաբարովսկի օդանավակայանի շրջանում վթարի ենթարկվեց ամերիկյան արտադրության R-22 երկտեղանի ուղղաթիռը, որը պատկանում էր ճապոնական «Օնո էրքրաֆթ ինկ.» ֆիրմային: Վերջինս օդային տրանսպորտի Հեռավորարեւելյան շրջանային վարչության ուսումնամարզական կենտրոնի համատեղ ձեռնարկության գործընկերն է: Ձեռնարկությունն զբաղվում է մասնավոր օդաչուների պատրաստմամբ: ԻՖ-ի ստացած տեղեկությունների համաձայն, ուղղաթիռի խցիկում եղած ճապոնացի օդաչուն զոհվել է: Նրա ռուսաստանցի գործընկերոջը հիվանդանոց են տարել: Պատահարի պատճառները հետաքննում է հատուկ հանձնախումբը:

ԻՖ

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ «Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրէն ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh® համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի

Azg armenian daily

Editor H. AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ [illegible] հեղինակ ՊԱՎԵԼ ՂԱԼԱՔՅԱՆ

[illegible] Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Թողարկման թիվ 65. Պատվեր 00149. Տպաքանակ 35 000. Գրանցում 1574. Ստորագրված է տպագրության 16. 8. 1993

digitised by A.R.A.R.@